

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาศาखाวิชาต่าง ๆ
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๐
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันเสาร์ ที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยได้เจริญรุดหน้ามาด้วยดี ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และกับผู้สำเร็จการศึกษาในครั้งนี้อย่างทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

บัดนี้ บัณฑิตทั้งหลายได้รับปริญญา คือได้รับการรับรองว่าได้ศึกษาฝึกฝนตามหลักสูตรวิชาการที่ถึงขนาดพร้อมที่จะใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการที่ได้เล่าเรียนสะสมไว้ ออกไปปฏิบัติงานได้แล้ว ทุกคนจึงเป็นอันพ้นจากสภาพนิสิตนักศึกษา และจะต้องแยกย้ายกันไปประกอบกิจการงาน ด้วยความสามารถและความรับผิดชอบของตัวเองต่อไป

เมื่อยังเป็นนักศึกษานั้น ท่านทั้งปวงโดยมาก มีความรู้สึกว่าจะต้องพยายามตั้งปณิธานที่จะปฏิบัติการเพื่อสร้างสรรค์ความดีความเจริญและความยุติธรรมถูกต้อง ให้เกิดมีแก่สังคมและชาติบ้านเมือง โดยการแสดงเรียกร้องในสิ่งที่คุณเห็นว่าเป็นที่น่าต้องการ และแสดงการตำหนิติเตียนการกระทำต่าง ๆ ที่นึกเอาว่าไม่เป็นที่น่าพอใจ อันการตั้งปณิธานที่จะแก้ไขสิ่งบกพร่อง และสร้างความดีความถูกต้องด้วยความรู้และเหตุผลนั้น เป็นสิ่งประเสริฐ ซึ่งจำเป็นต้องรักษาไว้ตลอดไป หากท่านได้ตั้งใจมั่นคงที่จะใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้วยเหตุผล ด้วยความบริสุทธิ์ใจจริง ๆ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงามแล้วจะเป็นการป้องกันกำจัดการตำหนิติเตียนทั้งปวงได้อย่างดีที่สุดในชาติบ้านเมือง ตลอดจนตัวท่านเอง ก็จะบรรลุถึงความเจริญมั่นคง และความก้าวหน้า ผาสุกได้เป็นแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิต สามารถทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและสังคมได้โดยสมบูรณ์ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้มีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง เป็นที่น่าชื่นชมที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับความร่วมมือส่งเสริมมาก ทั้งจากทางราชการและจากต่างประเทศ รวมทั้งได้รับงบประมาณให้สร้างโรงพยาบาลศูนย์แพทยศาสตร์ขึ้นในปีนี้อย่าง

ขอแสดงความยินดีกับผู้ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้โดยทั่วกัน

ข้าพเจ้าได้กล่าวกับผู้สำเร็จวิชาการชั้นสูงอยู่เสมอว่า การสร้างความเจริญและมั่นคงของประเทศนั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาการชั้นสูงพร้อมทุกสาขา และบัณฑิตผู้สำเร็จจากมหาวิทยาลัยนั้น คือกำลังและผู้นำสำคัญในการใช้หลักวิชาให้บังเกิดผล บัดนี้ท่านทั้งหลายก็ได้สำเร็จหลักสูตรวิชาการอย่างสูงแล้ว น่าจะพร้อม ที่จะนำวิชาการออกไปปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี แต่การทำงานใดก็ตาม แต่ละคนควรจะศึกษางานและสภาพทั่วไปให้ทั่วถึงก่อน เพื่อจะได้ทราบว่า จะร่วมงานนั้น ๆ อย่างไร เพราะโดยทั่วไป สภาพการณ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ มักไม่เหมือนที่คาดหมายไว้ จะต้องทราบว่า สภาพของผู้ทำงานในระยะศึกษา กับผู้ทำงานในระยะปฏิบัติงานจริง ๆ ย่อมแตกต่างกัน จำเป็นจะต้องใช้ไหวพริบดีดแปลงตัวเองให้เข้ากับสภาพในปัจจุบัน สำคัญที่สุด ถ้าปฏิบัติด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยเหตุผล และความหมั่นเพียรแท้ ๆ แล้ว ก็จะสามารถนำวิชาการมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้โดยไม่มีสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคขัดขวาง และจะทำให้ประเทศชาติเจริญมั่นคงได้ดังประสงค์

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและการทำงานสมตามที่ตั้งมุ่งหมายไว้ทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์จงทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันจันทร์ ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๑๘

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกครั้งหนึ่ง และมีความพอใจที่ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยดำเนินมาด้วยความก้าวหน้า มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาทุก ๆ คน

ผู้ที่ได้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยนับว่าเป็นผู้มีโชคและโอกาสดียิ่ง ที่ได้รับความเกื้อกูลและสนับสนุนจากส่วนรวม ให้ได้รับการศึกษาวิทยาการชั้นสูง จึงเกิดเป็นหน้าที่ขึ้นมาที่จะต้องตั้งใจและเพียรพยายามเล่าเรียนให้มีความรู้จริง ๆ สำหรับนำไปใช้ทำการงานสำคัญที่จะต้องใช้วิชาการ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นความเจริญก้าวหน้า ตอบแทนสังคม บัณฑิตทั้งหลายได้รับโอกาสอันดีแล้ว และได้รับความรู้พร้อมทั้งปริญญาบัตรรับรองวิทยฐานะของตนเองแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะมุ่งมั่นทำหน้าที่ที่มีอยู่ให้ครบถ้วน ขอให้แต่ละคนตั้งใจและเพียรพยายามนำความรู้ ความคิด และความสามารถ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นผล เป็นความสร้างสรรค์จริง ๆ จักได้นำพาตน สังคม และประเทศชาติไปสู่ความเจริญวัฒนาได้ด้วยความมั่นคงและสวัสดิ

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต และประสบความสำเร็จก้าวหน้ารุ่งเรืองในกิจการงานทุกอย่าง สมตามที่ปรารถนาไว้ทุกประการ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันอังคาร ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของบัณฑิตใหม่ ที่ประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ทุก ๆ คน

ข้าพเจ้าได้กล่าวในที่ประชุมนี้เมื่อวันวานเป็นความว่า ผู้ที่เข้ามาเรียนวิทยาการชั้นสูงในมหาวิทยาลัยได้นับว่าเป็นผู้มีโอกาสและมีโชคคติ ที่ได้รับความอุ่มชูสนับสนุนจากส่วนรวม จึงเกิดเป็นหน้าที่ขึ้น ที่จะต้องตั้งใจเรียน ให้มีความรู้จริง ๆ เพื่อนำไปปฏิบัติงานสร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญต่าง ๆ ตอบแทนสังคม

การที่จะนำความรู้และหลักวิชาไปใช้ให้ได้ผลเต็มที่นั้นมิใช่ของง่ายนัก เพราะหลักวิชาที่เรียนรู้นั้นเป็นแต่หลักทั่วไป มิใช่ปรุงแต่งไว้เป็นแบบสำเร็จรูป สำหรับที่จะมาใช้ทำงานหรือใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันที นอกจากนี้ ทฤษฎีที่เรียนมานั้น บางอย่างก็อาจนำมาใช้กับงานและสภาพการณ์ในบ้านเมืองของเราได้ไม่ถนัดนัก เพราะฉะนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกว้างขวาง ไม่เกาะติดในทฤษฎีอยู่อย่างเดียว จะทำการสิ่งใด ควรต้องศึกษาให้ทั่วถึงเสียก่อนด้วยเหตุผล ด้วยความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วน จึงจะทราบแจ้งว่างานนั้นคืออะไร มีขอบเขตเพียงไหน มีวัตถุประสงค์อะไร เพื่อประโยชน์สิ่งใด และควรจะทำได้อย่างไรให้สำเร็จผลเลิศได้ จึงขอให้ทุกคนคิดถึงความจริงข้อนี้ให้มาก และขอให้พยายามปฏิบัติตามความจริงนั้น เพื่อจักได้นำความรู้และหลักวิชามาใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นผลสำเร็จ และสามารถนำพาตน นำพาสังคม ตลอดจนถึงประเทศชาติ โดยส่วนรวม ให้ก้าวหน้าไปสู่ความเจริญและมั่นคงได้

ขอบัณฑิตทั้งหลาย ตลอดจนท่านทั้งปวงที่ประชุมกันอยู่ ณ ที่นี้ จงมีความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาและปฏิบัติโดยชอบทุกประการ.

พระบรมราชโองการ
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
วันพุธ ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคนในความสำเร็จของท่าน

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การจะนำเอาหลักวิชาไปใช้ให้ได้ผลในการปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นจะต้องศึกษางานนั้นให้ทั่วถึง ด้วยเหตุด้วยผล ด้วยความสุ่มรอบคอบ ด้วยความคิดความเห็นที่กว้างขวางและเป็นธรรม จึงเห็นทางที่จะนำหลักวิชามาใช้ปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผลตามประสงค์ได้

ท่านทั้งหลายควรจะต้องทราบว่า วัตถุประสงค์ของการเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น มิใช่มาศึกษาเพียงเพื่อให้ได้รับปริญญาบัตร โดยสำคัญว่าตัวปริญญาบัตรคือตัวความรู้เพราะถ้าสำคัญดั่งนั้น คงจะไม่ได้รับความรู้แน่นแฟ้นนัก และคงจะต้องประสบกับความลำบากในการทำงานต่อไป

ความจริงความรู้ที่ศึกษามา ซึ่งเป็นความรู้ทางทฤษฎีนั้น คือรากฐานและต้นทุนสำคัญสำหรับที่จะนำไปปฏิบัติงานการ ความรู้ทางทฤษฎีนี้ จำเป็นที่จะต้องทบทวนเสริมสร้างอยู่เสมอ และนำมาประกอบการปฏิบัติ เมื่อเอาความรู้ทางทฤษฎีมาประสมประสานปรุงแต่งกับความรู้จากการปฏิบัติ อย่างสอดคล้องเหมาะสมแล้ว งานที่ทำก็จะบรรลุผลที่จะพึงภาคภูมิใจได้สมปรารถนา

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสำเร็จในชีวิต และหน้าที่การงาน มีความสุขสวัสดิ์ และความสมประสงค์ในสิ่งที่ตั้งใจทุกเมื่อทุกประการ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่บัณฑิตทั้งหลายซึ่งประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ ได้สำเร็จการศึกษา และจะได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่เป็นครูบาอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษาของชาติต่อไป

ความรู้ที่แต่ละคนศึกษาได้จากมหาวิทยาลัยนั้น เป็นความรู้ทางทฤษฎี ซึ่งเป็นรากฐานและเป็นทุน สำหรับจะนำไปใช้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในหน้าที่ ในทางปฏิบัตินั้น สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มปฏิบัติที่ตนเอง ลำดับแรก ต้องฝึกหัดจัดระเบียบให้แก่ตน ทั้งในการกระทำและในกระบวนการคิด ความเป็นระเบียบในการทำการคิด จะทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่แน่วแน่ขึ้น เมื่อมีความมุ่งมั่นที่แน่วแน่ ก็จะสามารถพิจารณากรณีและปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มกระจ่าง ความแจ่มกระจ่างนั้นจะเป็นปัจจัยให้สามารถปฏิบัติตัวปฏิบัติงานโดยถูกต้องเที่ยงตรง ตามเหตุผลและความเป็นธรรมได้ในที่สุด

การปฏิบัติดีชอบ ถูกต้อง มีเหตุมีผลจริงนั้น ใคร ๆ ก็นิยม ผู้ที่ปฏิบัติได้ดั่งนั้นย่อมเป็นที่นับถือและเคารพ ยกย่องเป็นตัวอย่าง ถ้าท่านทำตัวทำงานดีพร้อมให้เป็นแบบฉบับได้ทั้งในด้านวิชาการ ทั้งในด้านจรรยาความประพฤติ ก็จะสามารถถ่ายทอดความรู้และความดีให้แก่ศิษย์ได้โดยง่าย การงานและชีวิตของท่านจะดำเนินต่อไปได้ดี ผลของงานที่ท่านทำก็จะสมบูรณ์เป็นที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจอย่างที่สุด

ขออวยพรให้บัณฑิตทางการศึกษามีความเข้มแข็งมั่นคงพร้อม ทั้งในกายใจและสติปัญญาในอันที่จะ ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ ทั้งขอให้ประสบความสำเร็จ สุข ความสวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จ ในสิ่งที่ประสงค์ตามทำนองคลองธรรม จงทุกเมื่อทุกประการ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

วันศุกร์ ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม อีกครั้งหนึ่ง ทั้งรู้สึกชื่นชมที่ได้ทราบรายงานว่า มหาวิทยาลัยเขตนี้พยายามดำเนินการอันเป็นประโยชน์ทางวิชาการให้แก่สังคมออกไปจากกิจการตามหน้าที่โดยตรงด้วย

หน้าที่ครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน้าที่ปลูกฝังความรู้ความคิดและจิตใจเยาวชน ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมาก ในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมือง ครูทุกคนต้องทราบตระหนักในข้อนี้ และต้องทำหน้าที่ของตัวในทางที่ถูกต้อง ให้ได้ผลสมบูรณ์ที่สุด จะยอมหรือปล่อยให้ย่ำแย่เพราะเหตุใด ๆ ไม่ได้ อาจมีปัญหาเกิดขึ้นในที่นี้ว่า การทำหน้าที่ในทางที่ดีนั้นเป็นอย่างไร ตอบได้ว่า ทำหน้าที่ในทางที่ดีก็คือทำในทางที่จะให้ชาติบ้านเมืองมีความมั่นคง มีความเจริญ และมีความผาสุกสงบอันยั่งยืน ซึ่งจะต้องทำด้วยสัจจะคือความจริงใจ ไม่ใช่ปิดบัง ฉาบเทาไว้ด้วยเจตนาชั่วทุจริตและหลอกลวง อันแต่ละคนจะรู้ได้ด้วยใจของตนเอง ถ้าบริสุทธิ์ ทำแล้วก็จะปลื้มปิติ เบาใจและสบายใจ ถ้าไม่บริสุทธิ์ ทำแล้วมีแต่ซึ่งเครียดร้อนใจหนักใจ จะมองหน้าผู้ใดหรือแม้แต่ตนเองก็ไม่สนิท

นอกจากนี้ จำเป็นที่จะต้องทราบแจ้งแก่ใจด้วยว่า การให้การศึกษาเป็นงานที่ละเอียดซับซ้อนและกว้างขวางมาก จะต้องกระทำโดยอาศัยความรู้ ความสังเกตจดจำและความฉลาดรอบคอบอย่างสูง ทั้งต้องอาศัยความเสียสละอดทน ความเพียรพยายาม ความสุจริต และความเมตตาอันกว้างขวางด้วยพร้อม จึงจะสำเร็จผลที่พึงประสงค์ได้ ทุกคนควรที่จะตั้งใจให้มั่นคงในงาน ในความเป็นครูของตน หมั่นฝึกฝนตนให้เข้มแข็ง และสามารถพร้อมอยู่เสมอ ทั้งในวิชาการ ในการปฏิบัติ และในจิตใจ จักได้สามารถร่วมกันสร้างสรรค์อนาคตอันผาสุกและเจริญมั่นคงให้แก่ชาติของเราได้ ตามที่เราทุกคนมุ่งปรารถนา

ขอบัณฑิตใหม่จงมีความสุขความสวัสดิ์ มีความมั่นคงและเจริญงอกงามในชีวิต ตลอดทั้งในงานอันเป็นหน้าที่ต่อสังคมและประเทศชาติ จงทุกประการ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗-๒๕๑๘

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

วันจันทร์ ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก อีกวาระหนึ่ง ทั้งได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยเขตนี้ดำเนินก้าวหน้ามาได้ด้วยดี ทั้งในด้าน ให้การศึกษาและในด้านทำประโยชน์แก่ท้องถิ่น

ขอแสดงความชื่นชมบัณฑิตใหม่ทั้งหลายในการที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ และกำลังจะออกไปปฏิบัติหน้าที่เป็นครูบาอาจารย์ เป็นเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาต่อไป

นักการศึกษาเคยคิดกันว่า การให้ครูเป็นผู้สั่งสอนและแนะนำให้ศิษย์ทำตามนั้นอาจทำลายความคิดริเริ่ม ทำลายอิสระภาพของเด็ก และทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองน้อยลง เห็นกันว่าควรจะให้เด็กได้มีอิสระภาพในการคิด การทำและเรียนรู้ด้วยตนเองมาก ๆ ข้อนี้ทำให้ผู้ที่เป็นครูจำนวนไม่น้อยยึดอัดใจ เพราะขัดกับใจจริงของตัวเอง ที่รู้สึกอยู่ว่า เป็นครูแล้วต้องสอน บางคนก็เกิดความลังเลใจ ไม่ทราบว่าจะปฏิบัติหน้าที่อย่างไรถูก ที่จริง คำว่าครูกับศิษย์นี้มีความหมายตายตัวอยู่แล้ว คือครูเป็นผู้สอน เป็นผู้แนะนำศิษย์ไปสู่ความรู้ความดี ความฉลาด ทั้งปวง ศิษย์ก็เป็นผู้เรียนรู้จากครู มีหน้าที่ที่จะต้องเรียนและเคารพเชื่อฟังครู ซึ่งเป็นผู้ให้วิชาความรู้แก่ตัว จะเป็นอย่างไรไปไม่ได้ ธรรมดาเด็กต้องเรียนรู้เมื่อครูไม่สอน ก็จะต้องเรียนรู้จากแหล่งอื่นและจากผู้อื่น ซึ่ง บางทีก็ไม่ใช่ผู้ที่สมควรเป็นครูเลย ทำให้มีโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งที่เป็นปฏิบัติต่อความรู้ที่ชอบ ที่ประกอบด้วย เหตุผลได้ง่าย ๆ ผลร้ายจึงเกิดตามมาเป็นปัญหาที่ทำให้ต้องขบคิดอย่างหนักกันอยู่ในเวลานี้ เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายจำเป็นจะต้องทำตัวให้เป็นครูที่แท้ และต้องทำหน้าที่ครูให้จริง พยายามตั้งใจ พากเพียรสั่งสอน อบรมความรู้ ความคิด ความดีแก่ผู้เป็นศิษย์ให้เต็มกำลัง เพื่อช่วยให้ศิษย์ของท่านมีความรู้ ความคิด ความประพฤติที่ถูกต้องเป็นธรรมและเป็นทางสร้างสรรค์ ปัญหายุ่งยากทางการศึกษาและทางสังคมจักได้เบาบางลง และบ้านเมืองของเราจักได้รอดพ้นภัยพิบัติ มีความวัฒนายั่งยืนต่อไปได้

ขออวยพรให้ผู้เป็นครูมีกำลังใจที่เข้มแข็ง มีกำลังปัญญาที่สว่างไสว สามารถทำหน้าที่ของครูได้ ครบถ้วนถูกต้องทุกอย่างไป และประสบความสุข ความสำเร็จ และความสมปรารถนาที่เป็นธรรมทุกเมื่อ จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

วันพุธ ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยเขตนี้ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน.

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนที่จะได้ออกไปประกอบการทำงานทำประโยชน์ให้แก่ บ้านเมืองตามความถนัดของตน ๆ.

ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตทางการศึกษาเมื่อวันก่อนเป็นความว่า ครูมีหน้าที่ที่จะต้องสั่งสอนแนะนำศิษย์ และศิษย์มีหน้าที่จะต้องเรียนรู้จากครู การที่ให้ศิษย์เรียนรู้จากครูหาได้ทำให้ศิษย์ขาดความคิดริเริ่มหรือขาด อิสระภาพไปได้ประการใดไม่. ในโอกาสนี้ ใครจะกล่าวเพิ่มเติมว่าเหตุไรข้าพเจ้าจึงกล่าวเช่นนั้น.

วิทยาการทุกอย่างมิใช่มีขึ้นในคราวหนึ่งคราวเดียวได้ หากแต่ค่อย ๆ สะสมกันขึ้นมาทีละเล็กทีละน้อยจน มากมายกว้างขวาง. การเรียนวิทยาการก็เช่นกัน บุคคลจำจะต้องค่อย ๆ เรียนรู้ให้เพิ่มพูนขึ้นมาตามลำดับ ให้ ความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้นเกิดเป็นรากฐานรองรับความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ่งกว้างขวางขึ้นต่อ ๆ ไป. วิธีแสวงหาและ เพิ่มเติมความรู้ ไม่มีวิธีใดที่จะสะดวกรวดเร็วไปกว่าเรียนจากผู้ที่เขารู้มาก่อน เขาได้คิดพิจารณาก่อน. เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีครู และครูจึงต้องสอน อนุชนผู้เป็นศิษย์จึงจะเรียนและสะสมเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ ไว้ได้ เมื่อไร ศิษย์มีความรู้เป็นรากฐานพอเพียงแล้วก็จะสามารถนำมาขบคิดพิจารณาต่อไป ให้เป็นความรู้ของตนที่ค้นคิดขึ้น ด้วยตนเองได้. ความคิดริเริ่มจะเกิดขึ้นเองโดยไม่อาศัยรากฐานความรู้เดิมไม่ได้เป็นอันขาด. ท่านทั้งหลายควรจะได้ มองเห็นความจริงข้อนี้ และควรจะได้เตรียมตัวเตรียมใจรับปฏิบัติหน้าที่ครูของท่านโดยเต็มกำลังต่อไป.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความสวัสดิ์ และความสำเร็จในสิ่งอันพึงประสงค์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ทราบรายงานว่ากิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเกียรติอันสูงจากมหาวิทยาลัย และกับบัณฑิตทั้งปวงที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

เราพูดกันอยู่เสมอถึงเหตุผล ว่าเหตุผลนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้เราประพฤติปฏิบัติและทำการงานทุกสิ่งทุกอย่างได้โดยถูกต้อง จึงใคร่จะพูดกับบัณฑิตทั้งหลายถึงเรื่องเหตุผล

ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดที่เป็นอยู่แก่เราในวันนี้ ย่อมมีต้นเรื่องมาก่อน เช่นที่ท่านมีความรู้มีปริญญาอยู่ขณะนี้ ก็เป็นเพราะได้ลงทุนลงแรงเล่าเรียนมา ต้นเรื่องนั้นคือเหตุ สิ่งที่ได้รับคือผล และผลที่ท่านมีความรู้อยู่ขณะนี้ จะเป็นเหตุให้เกิดผลอย่างอื่นต่อไปอีก คือทำให้สามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ทำการงานที่ต้องการได้ แล้วการทำงานของท่านก็จะเป็นเหตุให้เกิดผลอื่น ๆ เนื่องกันไปอีกไม่หยุดยั้ง ดังนั้นที่พูดกันว่าให้พิจารณาเหตุผลให้ดีนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือให้พิจารณาการกระทำหรือกรรมของตนให้ดีนั่นเอง คนเราโดยมากมักนึกว่า อนาคตจะเป็นอย่างไร เราทราบไม่ได้ แต่ที่จริง เราย่อมจะทราบได้บ้างเหมือนกัน เพราะอนาคตก็คือผลของการกระทำในปัจจุบัน ถ้าปัจจุบันทำดี อนาคตก็ไม่ควรจะตกต่ำ ฉะนั้น เมื่อกระทำการใด ๆ ควรจะได้นึกว่าการนั้นจะมีผลสืบไปในอนาคต จักได้มีสติ กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้ตัวและระมัดระวัง ทั้งควรจะสำนึกตระหนักด้วยว่า การพิจารณาการกระทำของตนเองในปัจจุบันนั้น นับว่าสำคัญที่สุด จะต้องคิดพิจารณาให้รอบคอบและถ่องแท้ทุกครั้งไป มิฉะนั้น ผลที่เกิดขึ้นอาจทำให้ต้องผิดหวังอย่างมากที่สุดก็เป็นได้ บัณฑิตจึงควรสังวรระวังในเหตุผลเสมอ ไม่ว่าในยามใด จักได้ไม่เป็นคนหลงทาง ไม่ผิดพลาดตกต่ำ และจักได้สามารถใช้ความรู้ ความคิด สติปัญญาของตัวให้เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ได้เต็มภาคภูมิ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความสวัสดิ์ และความสำเร็จในสิ่งอันพึงประสงค์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกราวหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงเรื่องเหตุผล เป็นความว่า การพิจารณาถึงการกระทำของเราทุกอย่างในปัจจุบันให้ละเอียดถี่ถ้วน เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะการกระทำของเราในปัจจุบันนั้น เป็นเหตุให้เกิดผลต่อไปในอนาคต หากไม่ระมัดระวังทำสิ่งที่ถูกต้องในวันนี้ วันหน้าหรืออนาคตของเรา อาจผิดพลาดหรือตกต่ำลงไปได้ง่าย ๆ

เหตุและผลนี้เป็นสิ่งที่ละเอียด เป็นขั้นเป็นตอน และบางทีก็ซับซ้อนมาก ยากที่จะมองเห็นได้ถ้าไม่พิจารณาให้ถี่ถ้วนรอบคอบจริง ๆ เพราะฉะนั้น จึงใคร่จะปรารภถึงหลักสำคัญสำหรับการคิดพิจารณาหาเหตุและผลไว้สักสองประการ ประการแรก ขอให้เข้าใจว่าผลทุกอย่างต้องมาจากเหตุ เมื่อมีเหตุแล้วต้องเกิดผล และผลที่สำคัญ ๆ ที่เป็นผลรวบยอด เช่นการที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาครั้งนี้ ย่อมเป็นผลที่เกิดจากเหตุและผลอื่น ๆ ที่มีต่อเนื่องกันมาเป็นลำดับ หลายขั้นหลายตอน จึงจำเป็นที่จะต้องระวังจับเหตุจับผลให้ได้โดยถูกต้องทุกขั้นทุกตอน ไม่ให้ลบลบกัน อีกประการหนึ่ง เหตุที่จะให้ผลอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นนั้น ปรกติจะเห็นว่ามีหลายเหตุ เช่นการ เรียนรู้วิชาได้ดี ย่อมเป็นผลมาจากการมีที่เรียนดี มีครูดี มีโอกาสเหมาะ และตัวเองตั้งใจตั้งใจเล่าเรียน หรือ อาจมีเหตุอื่น ๆ มากกว่านี้ออกไปอีกก็ได้ เหตุทั้งหลายนี้ จำแนกออกเป็นสองประเภท คือเหตุต่าง ๆ ที่อยู่นอกตัว เช่น ที่เรียนดี ครูดี จัดเป็นเหตุภายนอก ประเภทหนึ่ง กับเหตุที่อยู่ในตัว ที่เป็นการกระทำของตัว อันได้แก่ การตั้งใจเล่าเรียนจริง ๆ นั้นจัดเป็นเหตุภายใน อีกประเภทหนึ่ง ขอให้พิจารณาทบทวนดูให้ดี จะเห็นว่า เหตุภายนอกทั้งหมดนั้นเป็นเพียงส่วนประกอบ เหตุแท้จริง ที่จะทำให้รูวิชาดีนั้นอยู่ที่เหตุภายใน คือการกระทำ ของตัวเอง เพราะฉะนั้น บัณฑิตทั้งหลาย ผู้ซึ่งปรารถนาผลสำเร็จในชีวิต ในการทำงานอีกมากมายในกาลข้างหน้า จึงควรอย่างยิ่งที่จะเพ่งเล็งในเหตุภายใน คือการกระทำของตนเองเป็นสำคัญ แล้วเร่งกระทำเหตุที่สำคัญนั้น ให้ถูกต้องครบถ้วน ผลสำเร็จที่มุ่งหมายไว้ในอนาคตจึงจะมาถึงมือท่านได้

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุขและความสำเร็จในสิ่งที่พึงประสงค์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นวาระที่สาม ในวันที่ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

เมื่อสองวันที่แล้ว ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงเรื่องเหตุผล เป็นใจความว่า ผลทั้งหลาย เกิดจากเหตุ การกระทำของเราในวันนี้จึงสำคัญมาก เพราะเป็นเหตุบันดาลอนาคตให้แก่เรา จึงควรพิจารณา การกระทำของตนเองในปัจจุบันให้ดี นอกจากนั้นยังได้กล่าวว่า เหตุมีสองประเภท คือเหตุแวดล้อมหรือเหตุภายนอก อันเป็นส่วนประกอบ ประเภทหนึ่ง กับเหตุภายในหรือการกระทำของตนเอง อันเป็นตัวการทำให้เกิดผล อีกประเภทหนึ่ง ผู้ปรารถนาความสำเร็จในชีวิต จึงควรที่จะพึงเล็งถึงการกระทำของตนเองให้มากกว่าสิ่งอื่น

เมื่อรู้จักพิจารณาการกระทำของตนด้วยหลักเหตุและผลดังกล่าวนี้แล้ว การกระทำก็น่าจะไม่มีผิดพลาด แต่ความจริงไม่เป็นเช่นนั้นเสมอไป มักจะยังมีความผิดพลาดอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะธรรมชาติทุกคนย่อมมีอคติได้อคตินั้นเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้มองไม่เห็นทาง เพราะลำเอียงเข้าข้างตัว ด้วยอำนาจความรักบ้าง ความชิงช้าบ้าง ความหลงใหลบ้าง เมื่อเกิดอคติแล้วก็จะทำให้สับสนในเหตุและผล ไม่ทำตามเหตุผล และเมื่อไม่ทำตามเหตุผล ความผิดพลาดก็ต้องเกิดขึ้น นอกจากนั้น ทุกคนย่อมจะต้องใช้ความเพียรพยายามในการพิจารณาหาเหตุผล โดยไม่ยอมท้อถอยอยู่ตลอดเวลาด้วย ดังนั้น การที่บัณฑิตจะใช้ความรู้ความสามารถของตัวเองกระทำการงานใด ๆ ในภายหน้า จะต้องทำความคิดจิตใจของตนเองให้เที่ยงตรง พ้นจากอำนาจอคติเสียเป็นเบื้องต้นก่อน แล้วจึงนำความคิดที่เที่ยงตรงนั้นมาพิจารณาการกระทำของตนเอง ด้วยหลักเหตุผลให้ถูกต้อง และด้วยความเพียรพยายามอันไม่ขาดสาย ความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า และอนาคตที่แจ่มใส จึงจะมาถึงท่านได้สมตามที่ตั้งใจปรารถนา

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบแต่ความสุข ความสำเร็จ ในชีวิตและการทำงาน และขอให้ทุกท่าน ที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมีความพอใจที่ได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการเผยแพร่วิทยาการให้ถึงประชาชน ได้ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับ เกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

วิชาการต่าง ๆ ที่จัดสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น กล่าวโดยเบ็ดเสร็จ ก็คือวิชาการสำหรับใช้ ในการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง ดังนั้น เมื่อมามอบปริญญาบัตรที่นี้จึงรู้สึกปีติยินดีว่าบ้านเมือง ของเราจะได้กำลังของผู้มีความรู้และมีความกระตือรือร้นมาช่วยงานของชาติเพิ่มขึ้น

โครงการพัฒนาต่าง ๆ ตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้ว คือทรัพยากรตามธรรมชาติให้เกิดผล เป็นประโยชน์แก่ประเทศและประชาชนส่วนรวมให้ได้มากที่สุด ในทางปฏิบัตินั้น นอกจากจะได้ผลส่วนใหญ่ หรือ ส่วนรวม ตามจุดประสงค์แล้ว บางทีก็อาจทำให้มีการเสียหายในบางส่วนได้บ้าง เพื่อที่จะให้โครงการมีผล เต็มเม็ดเต็มหน่วย จำเป็นต้องพิจารณาจัดตั้งโดยรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน ให้ทราบว่าผลที่เกิดจากโครงการ นั้นจะมีขอบเขตต่อเนื่องไปเพียงใด และมีผลดีผลเสียประการใดที่จุดใดบ้าง จักได้สามารถวางแผนให้สอดคล้อง ต้องกันทุกส่วนทุกชั้น เพื่อแก้ไขส่วนที่จะเสียหายให้กลับเป็นดี ให้โครงการได้ประโยชน์มากที่สุด บัณฑิตของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ควรจะถือว่าได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดี มีความรู้สูง สมควรที่สุดที่จะรับภาระดังกล่าว จึงขอให้แต่ละคนบำเพ็ญตนเป็นนักวิชาการที่ดี เป็นนักปฏิบัติที่สามารถ ที่จะใช้วิชาความรู้พร้อมทั้งความคิด พิจารณาอันสุขุม ให้เป็นประโยชน์แก่กุลประเทศชาติและประชาชนได้อย่างแท้จริง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ และทุก ๆ ท่านที่ร่วมชุมนุมอยู่ในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จ ในชีวิตและหน้าที่การงานทุกประการ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันศุกร์ ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ครั้นนี้

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวในที่ประชุมนี้เป็นความว่า ในการวางโครงการพัฒนาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศนั้น จำเป็นต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนว่า ผลจากโครงการที่จัดมีขอบเขตต่อเนื่องไปเพียงใด และมีผลดีผลเสียที่จุดใดอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้วางแผนงานให้สอดคล้องต้องกันทุก ๆ ส่วน ให้โครงการได้ประโยชน์มากที่สุด บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีความรู้ความสามารถอันเหมาะสมที่จะรับภาระนี้ จึงควรที่จะได้บำเพ็ญตัวเป็นนักวิชาการที่ดี เป็นนักปฏิบัติที่สามารถ ในอันที่จะใช้วิชาการโดยรอบคอบสุขุม ให้เป็นประโยชน์แก่อกุศลประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

การจะทำงานให้มีประสิทธิผลและให้ดำเนินการไปได้โดยราบรื่นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องทำด้วยความรับผิดชอบอย่างสูง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือนจุดประสงค์ที่แท้จริงของงาน สำคัญที่สุด ต้องเข้าใจความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบ” ให้ถูกต้อง ขอให้เข้าใจว่า “รับผิดชอบ” ไม่ใช่การรับโทษ หรือถูกลงโทษ “รับชอบ” ไม่ใช่รับรางวัล หรือรับคำชมเชย การรู้จักรับผิดชอบ หรือยอมรับรู้ว่าอะไรผิดพลาดเสียหายและเสียหายเพราะอะไร เพียงใดนั้น มีประโยชน์ทำให้บุคคลรู้จักพิจารณาตนเอง ยอมรับความผิดของตนเองโดยใจจริง เป็นทางที่จะช่วยให้แก้ไขความผิดได้ และให้รู้ว่าจะต้องปฏิบัติแก้ไขใหม่ ส่วนการรู้จักรับชอบหรือรู้ว่าอะไรถูก อันได้แก่ ถูกตามความมุ่งหมาย ถูกตามหลักวิชา ถูกตามวิธีการนั้น มีประโยชน์ทำให้ทราบแจ่มแจ้งว่า จะทำให้งานสำเร็จสมบูรณ์ได้อย่างไร จักได้ถือปฏิบัติต่อไป นอกจากนั้น เมื่อเข้าใจความหมายของคำว่า “รับผิดชอบ” ตามนัยดังกล่าวแล้ว ผู้ที่เข้าใจซึ่งในความรับผิดชอบ จะสำนึกตระหนักได้ทันทีว่า ความรับผิดชอบคือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำ จะหลีกเลี่ยงละเลยไม่ได้ จึงใคร่ขอให้บัณฑิตศึกษาและสังวรระวังในความรับผิดชอบให้มากที่สุด ผู้ใดมีความรับผิดชอบ จะสามารถประกอบกิจการงานให้บรรลุผลสำเร็จ ตามที่มุ่งหมายไว้ได้อย่างแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ และทุก ๆ ท่านที่ร่วมชุมนุมอยู่ในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงานทุกประการ.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘

ณ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๘

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และได้มาเห็นงานของมหาวิทยาลัยที่วิทยาเขตหาดใหญ่ในครั้งนี้ ทั้งมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่า กิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าได้มากทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยและการบริการท้องถิ่นร่วมกับทางราชการและเอกชนนั้น นับว่าสำคัญไม่น้อย

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์ และกับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทุกคน

งานสำคัญของท่านทั้งหลายที่รออยู่ข้างหน้า กล่าวให้ตรงจุด ก็คืองานพัฒนาบ้านเมืองในด้านต่าง ๆ ที่ต้องใช้วิชาการและต้องใช้ผู้มีความรู้ระดับปริญญาเป็นกำลังปฏิบัติ งานใหญ่ ๆ ระดับชาตินั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านใดสาขาใด ย่อมจะเกี่ยวโยงถึงกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะเกี่ยวพันถึงเศรษฐกิจด้วยทุกสาขา ผู้ทำงานอย่างนี้ นอกจากจะต้องมีหลักวิชา เทคนิค และความชำนาญในการลงมือปฏิบัติเป็นพื้นฐานแล้ว ยังจะต้องมีความรอบรู้ในวิชาการทั่วไป ต้องมีความสามารถในทางมนุษยสัมพันธ์ และต้องมีความเฉลียวฉลาดในหลักการและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน เป็นส่วนประกอบอุดหนุนด้วย จึงจะสามารถนำหลักวิชา ความรอบรู้ และความสามารถในด้านต่าง ๆ มาประกอบกัน และใช้ให้สอดคล้องพอเหมาะพอดีกัน ให้เป็นผลได้ ท่านทั้งปวงมีโอกาสมาก ที่ได้มีโอกาสศึกษาวิจัยและฝึกหัดปฏิบัติงานในท้องถิ่นร่วมกับบุคคลอื่นมาแล้ว ย่อมมีแนวทางที่จะปฏิบัติงานปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับงาน กับบุคคล และกับสภาพการท้องถิ่น ขอให้พยายามใช้ประสบการณ์และแนวทางที่ได้ฝึกหัดมาแล้ว ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด เชื่อว่าจะประสบความสำเร็จในการทำงานได้แน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตทั้งหลายมีความสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ พร้อมทั้งกำลังสติปัญญาและความพร้อมเพรียง ให้สามารถปฏิบัติบริหารงานในหน้าที่ให้ดำเนินถึงความสำเร็จและความเจริญได้โดยบริสุทธิ์บริบูรณ์ทั้งให้ประสบความสำเร็จความสุขความก้าวหน้าในชีวิตครบทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙
ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ กันยายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่า กิจการของมหาวิทยาลัยวิทยาเขตนี้ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ทั้งในด้านให้การศึกษาและในด้านทำประโยชน์ให้แก่สังคม

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา และจะได้ออกไปประกอบการทำงานเป็นครูบาอาจารย์และเป็นเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาต่อไป

นักศึกษาในปัจจุบันมักจะเน้นถึงเรื่องความคิดริเริ่มมาก บางท่านถึงกับแสดงความห่วงใยว่า การปล่อยให้ครูเป็นฝ่ายสอนและให้เด็กเป็นฝ่ายเรียนรู้จากครู อย่างที่เคยปฏิบัติกันมาแต่ก่อนนั้น อาจทำให้เด็กขาดความคิดอิสระหรือความคิดริเริ่มไป ควรหัดให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะได้ผลมากกว่า ที่จริงความคิดริเริ่มนั้น ไซ้จะเกิดขึ้นมาได้เองก็หาไม่ได้ จะต้องอาศัยมีความรู้ต่าง ๆ เป็นรากฐานรองรับอย่างพอเพียงอยู่ก่อนแล้ว จึงจะเป็นแนวทางให้คิดริเริ่มในสิ่งใหม่ขึ้นได้. การเล่าเรียนของนักเรียนที่ท่านทั้งปวง จะต้องออกไปสอนหรือให้การศึกษา เป็นขั้นหาคำความรู้ทั่วไป ที่จะนำไปเป็นรากฐานสำหรับเรียนรู้และคิดอ่านค้นคว้าหาความรู้ที่กว้างขวางลึกซึ้งในเวลาต่อไป การเรียนวิชาเบื้องต้นให้ได้โดยถูกต้องรวดเร็ว นั้น ไม่มีวิธีใดที่ได้ผลยิ่งไปกว่าเรียนรู้จากครู เพราะฉะนั้น ครูจึงจำเป็นต้องสอน และนักเรียนจึงจำเป็นต้องเรียน จะหลีกเลี่ยงและปฏิเสธหน้าที่ของตัวไม่ได้ ท่านทั้งปวงต่างได้เลือกรับเอาหน้าที่ครูไว้แล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะต้องตั้งใจสอนนักเรียนให้เต็มความสามารถ ให้ได้วิชาที่ถูกต้องและแน่นแฟ้น พร้อมทั้งให้มีจรณะ คือ ความประพฤติปฏิบัติด้วยกายวาจาใจ ที่มีปกติเรียบร้อยและถูกต้องเที่ยงตรงตามธรรมด้วย แล้วท่านจะประสบความสำเร็จที่น่าปลื้มใจและภูมิใจที่สุดในการทำงาน

ขออวยพรให้บัณฑิตทางการศึกษามีความเข้มแข็งมั่นคง ในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของครูโดยบริสุทธิ์บริบูรณ์ ทั้งให้มีความสุข ความสวัสดิ์ และความสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่ประสงค์ตามทำนองคลองธรรมทุกเมื่อทุกประการ.

พระบรมราชโองการ
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร
แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล
วันศุกร์ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกครั้งหนึ่ง และที่ได้ทราบว่ากิจการของมหาวิทยาลัยขยายตัวก้าวหน้าไปมาก ทั้งในด้านการสอน การวิจัย และการบริการประชาชน.

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาต่าง ๆ และในระดับต่าง ๆ ด้วยอย่างมาก ที่ได้รับเกียรติและความล้นฤทธิ์ผลในการศึกษา.

การศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยนั้น กล่าวตามหลัก คือการศึกษาค้นคว้า เพื่อสะสมความรู้ ความชัดเจนทั้งในด้านวิชาการอย่างสูง และในด้านพื้นฐานแห่งความเจริญของประเทศ. ผู้มีปัญญาซึ่งได้ผ่านการศึกษาระดับนี้ควรจะสามารถนำความรู้ความชัดเจนดังกล่าวไปใช้ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนและสร้างเสริมความเจริญของบ้านเมือง ให้ส่วนรวมได้รับประโยชน์จากวิชาการได้. ผู้สำเร็จเป็นบัณฑิตแล้ว จึงนับเป็นผู้ทรงคุณค่า และเป็นประโยชน์เป็นความหวังของประเทศชาติต่อไปในอนาคต. ดังนั้น สมควรอย่างยิ่งที่แต่ละคนจะต้องมุ่งถึงความสำเร็จข้างหน้า และต้องมีปณิธานเที่ยงตรง ในอันที่จะนำเอาวิชาการที่ได้อุตสาหะศึกษาฝึกฝนมาได้ด้วยความยากลำบาก ไปปฏิบัติบำเพ็ญให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง ซึ่งทุกคนย่อมจะปฏิบัติได้ไม่ยาก หากมีความตั้งใจอันมั่นคง มีความมุ่งมั่น มุ่งเจริญ มีสติรอบคอบ และมีใจอันบริสุทธิ์ปราศจากอคติและความลุ่มหลงทั้งปวง

ขออวยพรให้บรรดาผู้สำเร็จการศึกษาประสบความสุขความสำเร็จทุกประการในชีวิตและในหน้าที่การงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมในพิธีอันมีเกียรตินี้ มีความเจริญผาสุกจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๑
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันเสาร์ ที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานของอธิการบดีว่า กิจการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิชาการ เจริญก้าวหน้ามาด้วยดี

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ครั้งสำคัญครั้งนี้ ทั้งจะได้ออกไปมีหน้าที่การงานเป็นหลักฐาน เป็นกำลังของบ้านเมืองต่อไป

บัณฑิตที่สำเร็จใหม่คงจะมีความรู้สึกเกิดขึ้นหลายอย่าง อย่างหนึ่งคงรู้สึกอาลัยเสียดายที่จะพ้นชีวิต นักศึกษาไป อีกอย่างหนึ่งคงรู้สึกไม่มั่นใจและเกรงกลัวว่า จะปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์เป็นที่พอใจของตนเองไม่ได้ ความจริงไม่มีสิ่งใดที่น่าวิตกเกรงกลัวเลย สำคัญอยู่ที่จะต้องตั้งใจตั้งสติอยู่ในสิ่งที่จะทำ ในระหว่างเรียน กว่า จะผ่านขั้นตอนตั้งแต่เบื้องต้นจนสำเร็จการศึกษา แต่ละคนก็ได้ศึกษาและฝึกหัดปฏิบัติงานในสาขาของตน ๆ มา มากพอสมควรแล้ว การผ่านจากชีวิตศึกษามาเป็นชีวิตการงานก็เป็นเพียงการผ่านชีวิตอีกขั้นหนึ่ง บัณฑิตก้าวหน้า ในการเล่าเรียนได้อย่างไร ก็ย่อมก้าวหน้าในการทำงานได้ทำนองเดียวกัน ท่านทั้งหลายควรระลึกว่า ตลอดเวลา ศึกษา ทุกคนสะสมหรือประมวลความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมมากขึ้นมาเป็นลำดับ ความรู้และประสบการณ์ ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้ศึกษาสูงขึ้นมาเรื่อย ๆ จนสำเร็จหลักสูตร ดังนั้น ในชีวิตการงาน เมื่อได้ประสบ พบเห็นสิ่งใด ปัญหาใด ต้องประมวลความรู้ทั้งที่ได้จากการเรียนและประสบการณ์ทั้งหมดเข้าด้วยกันเป็น อันดับแรก แล้วตั้งสติพิจารณาสิ่งนั้นด้วยความรู้ที่ประมวลไว้ ก็จะได้เห็นหนทางที่จะปฏิบัติ ถึงจะยากเย็นเพียงไร ก็คงไม่พ้นความรู้ความสามารถของท่านไป และจะช่วยให้บรรลุความสำเร็จได้ จึงใคร่ขอให้ถือเป็นหน้าที่ ที่จะ ต้องปฏิบัติตามวิธีที่กล่าว แล้วทุกคนจะประสบความสำเร็จความสมหวังตลอดชีวิต

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบแต่ความสุข ความสวัสดิ์ มีความสำเร็จในชีวิต และมีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน สมความมุ่งปรารถนาจงทั่วหน้ากัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพุธ ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกครั้งหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมด้วย กับบรรดาบัณฑิตที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ทุกคน

ตามที่มหาวิทยาลัยนี้วางนโยบายการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยให้เหมาะสมกับพื้นฐานภาวะแวดล้อม ทรัพยากร และปัญหาของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไป สามารถปฏิบัติงานทุก ๆ สาขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาบ้านเมืองและรับใช้ประชาชนนั้น นับว่ามีวัตถุประสงค์และนโยบายที่มีประโยชน์เหมาะสมยิ่ง ประชาชน ทุกคน ผู้มีส่วนอุ้มชูสนับสนุนมหาวิทยาลัยนี้ ควรจะพอใจและควรจะฝากความหวัง ฝากอนาคตอันแจ่มใสของ ท้องถิ่น ไว้กับมหาวิทยาลัยตลอดจนกับบัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้ได้ เมื่อเป็นดังนี้ การทำให้ความหวังและ อนาคตอันแจ่มใสนั้นสำเร็จผลขึ้นจริง ๆ ได้ จึงตกเป็นหน้าที่สำคัญอันดับแรกของผู้สำเร็จจากมหาวิทยาลัย ที่จะ ต้องนำความรู้ ความคิด ความสามารถอันได้ศึกษา ฝึกหัด และวิจัยในมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลานานปี ไปปฏิบัติกรโดยถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาและเหตุผล ด้วยอุดมคติและความบริสุทธิ์ใจ พร้อมด้วยความเพียร พยายามความรู้จักถอดทบทวนเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติบ้านเมือง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนมีกำลังเข้มแข็งสมบูรณ์ ทั้งด้วยกาย ด้วยความคิดจิตใจ สามารถดำเนิน ชีวิตและกิจการงานทุกอย่าง ให้บรรลุความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า ทั้งให้มีความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อ ตลอดไป.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ฉะเชิงเทรา ประจำปี ๒๕๖๓ วิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตลาดกระบัง
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการปฏิบัติงานของสถาบันดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดีทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ตามรายงานของนายกสภาสถาบัน เป็นที่เข้าใจได้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทั้งในวิชาการและในการปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังเชื่อได้ว่าแต่ละคนมีความสามารถที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับภาวะอุตสาหกรรมของประเทศ และให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ตลอดเวลาด้วย เพราะต่างได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว ในการที่ทุกคนจะออกปฏิบัติงานให้ได้ผลสมบูรณ์ และให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองโดยส่วนรวมนั้น มีสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องศึกษาให้ทราบแจ้งชัดตั้งแต่ต้นว่า บ้านเมืองของเรามีโครงสร้างอันก่อตั้งขึ้นด้วยส่วนประกอบที่สำคัญมากมายหลายส่วน เป็นต้น เช่น อุตสาหกรรม เกษตรกรรม วนกรรม ชลประทาน รวมตลอดถึงเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคมด้วย ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ความเจริญต่าง ๆ ในบ้านเมือง จึงจำเป็นต้องใช้ให้พอดีและสอดคล้องกับโครงสร้างของประเทศทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผลหรือประโยชน์อันจะเกิดขึ้นนั้น บังเกิดขึ้นพร้อมทุกด้านโดยสมบูรณ์ และได้สมดุลย์ทั่วถึงกันอันจะเป็นเหตุสำคัญที่สุด ซึ่งจะบันดาลให้บ้านเมืองของเราเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมั่นคง ในโอกาสนี้ จึงขอฝากไว้ให้ผู้สำเร็จการศึกษานำไปคิดพิจารณา เป็นแนวทางปฏิบัติงานของตน ๆ ต่อไป

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสุข ความสำเร็จ และความรุ่งเรืองก้าวหน้าในชีวิตและในการกิจ ทั้งปวง ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เป็นที่น่าพอใจยิ่ง ที่ทางการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความมุ่งหมายพร้อมทั้งความพยายามอันแน่วแน่ที่จะดำเนินกิจการทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีรากฐานที่มั่นคงหนักแน่น ให้เป็นแหล่งวิชาการที่นักศึกษาจะสามารถศึกษาหาความรู้ในวิทยาการสาขาต่าง ๆ ได้อย่างพร้อมมูล ด้วยเหตุที่ตระหนักอยู่ว่า นักศึกษาผูุ้ตสาหะเข้ามาเรียนนั้น ย่อมต้องการจะเรียนรู้ และต้องการฝึกหัดใช้สมอง ใช้ความคิดความสามารถของตนในทางวิชาการอย่างเต็มที่

ว่าในส่วนนักศึกษา เมื่อได้ผ่านการศึกษามากจากมหาวิทยาลัยที่ดีแล้ว ก็ควรจะถือได้ว่าเป็นผู้มีการศึกษาอย่างดี มีความรู้ทางวิชาการอย่างถูกต้องแน่นอนหนา มีสมองที่ว่องไวชัดเจนที่จะคิดและมีวิธีการคิดที่จะให้ถูกต้องเที่ยงตรง ทั้งให้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์สำหรับที่จะนำไปใช้ในการงานของส่วนรวมต่อไป เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้สำเร็จการศึกษามีวุฒิ มีศักดิ์ มีสิทธิ์บริบูรณ์แล้ว จึงถือได้ว่ามีหน้าที่ที่จะต้องนำคุณสมบัติของตัวที่มีอยู่ไปใช้ให้เต็มภาคภูมิในอันที่จะประสานความรู้ ความสามารถเข้าด้วยกัน พินิจปัญหาอุปสรรค ความยากลำบากที่มีอยู่ หรือที่จะมีมาข้างหน้าให้ลุล่วงไป และนำพาชาติประเทศให้ก้าวไปถึงความเจริญรุ่งโรจน์พร้อมทั้งความมั่นคงสวัสดิ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันศุกร์ ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาครั้งนี้ทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวในที่ประชุมบัณฑิตเมื่อวันวานนี้เป็นความว่า ผู้ที่ได้ผ่านการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ดี
ซึ่งเป็นแหล่งวิชาการที่นักศึกษาสามารถศึกษาหาความรู้ทางวิชาการได้อย่างพร้อมมูลนั้น ย่อมมีโอกาสได้เรียน
และได้ฝึกหัดใช้สมอง ใช้ความคิดความสามารถของตนอย่างถูกต้องเต็มภาคภูมิ เพราะฉะนั้น บัณฑิตผู้ม
การศึกษาอันสมบูรณ์แล้ว จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้นำความรู้ ความคิด ความสามารถ และคุณสมบัติทั้งปวง
ที่มีอยู่ ไปใช้ทำการงานสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศไทยโดยเต็มกำลัง

ในปัจจุบัน มีความคิดและความเชื่อเกิดขึ้นในคนบางกลุ่มว่า การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้านั้น จำเป็น
ที่จะต้องยุบเลิก หรือทำลายหรือถอนสิ่งที่มีอยู่แล้วลงเสียก่อน จึงจะสามารถสร้างสรรค์สร้างความสำเร็จหรือ
ความก้าวหน้าที่ต้องการขึ้นได้ ความคิดอย่างนี้น่าจะคิดพิจารณาดูให้ถ่องแท้ ว่าถูกต้องและสมควรคิดสมควรทำ
หรือไม่ สิ่งใดก็ตามที่มีอยู่แล้ว ย่อมเป็นพื้นฐานและเป็นแบบแผนให้ศึกษาจุดเด่นและจุดอ่อน สำหรับแก้ไข
ส่วนบกพร่อง แล้วหาทางที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เจริญกว่า หรือก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปกว่า ต่อไป สิ่งที่มีอยู่แต่เดิม
จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับช่วยให้ก้าวหน้าโดยถูกต้องได้เป็นอย่างดี การทำลายสิ่งที่เป็นรากฐานของ
ความก้าวหน้าเสียหมดนั้น จะก้าวไปได้จากสิ่งใด เหมือนกับคนที่มีสมองคิด เมื่อเกิดปวดศีรษะ ก็ควรพยายาม
ให้หายเสียก่อน เพื่อว่าเมื่อหายแล้ว จักได้คิดอ่านให้กว้างไกลยิ่งขึ้นไป หากปวดศีรษะ แล้วทุบศีรษะเสียจน
สมองยุบแหลกไป จะได้สิ่งใดมาใช้คิดเล่า บัณฑิตทั้งหลายผู้มีความรู้ ความคิด สติปัญญาอันสมบูรณ์ ควรจะ
ศึกษาความสำเร็จที่มีอยู่แล้วให้ถูกต้อง แล้วจึงค่อยคิดพิจารณาแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ก่อน เพื่อที่จะ
ก้าวหน้าต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน
และขอให้ท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันพุธ ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับทั้งได้ทราบรายงานกิจการว่า หน่วยงานหลักของมหาวิทยาลัยต่างพยายามดำเนินงานให้ได้ผลงานที่ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงแก่การจัดการศึกษา

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่มีความสำเร็จในการศึกษาระดับและสาขาต่าง ๆ ทุกคน และหวังว่า แต่ละคน จะได้ตั้งใจที่จะประกอบกิจการ ให้เป็นประโยชน์แก่ตนแก่ชาติบ้านเมืองต่อไป

ตลอดเวลายาวนานในการศึกษา บัณฑิตคงจะเคยชินกับคำว่า “ทฤษฎี” กับคำว่า “ปฏิบัติ” และทุกคน คงจะได้นำเอาคำทั้งสองนี้ มาคิดพิจารณาถึงความหมายที่ลึกซึ้งแล้วบ้าง ไม่มากก็น้อย วันนี้ข้าพเจ้าใคร่จะให้ ท่านทั้งหลายยกขึ้นมาพิจารณาอีกครั้งพร้อม ๆ กัน ทฤษฎี กล่าวสั้น ๆ ก็คือหลักวิชาการอันได้ปรากฏแล้ว ปฏิบัติ คือการนำเอาหลักวิชาหรือหลักความรู้นั้น มากระทำให้บังเกิดผลขึ้นได้จริง ผู้ไม่มีทฤษฎีเป็นผู้ไม่มี หลักความรู้ ผู้มีทฤษฎีไม่ได้ เพราะไม่มีความรู้เป็นทุนรอนสำหรับทำการงาน แต่ผู้มีทฤษฎีที่ไม่หัดปฏิบัติ หรือไม่ยอมปฏิบัติ นั้น ก็ลุ่มนักทฤษฎีที่ปฏิบัติได้ด้วยไม่ได้ เพราะนักทฤษฎีที่ไม่ยอมปฏิบัติ ทำให้ตัวเองพร้อมทั้ง วิชาความรู้ทั้งหมดเป็นหมันไป ไม่ได้ประโยชน์ไม่เป็นที่ต้องการของใคร ผู้มีความรู้ด้วย ใช้ความรู้ทำการงาน ได้จริง ๆ ด้วย จึงจะเป็นประโยชน์และเป็นที่ต้องการ วางานทั้งหลาย หรือพูดให้กว้างออกไปก็คือประเทศชาติ นั้นต้องการนักปฏิบัติยิ่งกว่าคนที่มีวิชาเปล่า ๆ ท่านทั้งหลายเล่า ฝึกหัดเป็นนักปฏิบัติมาแล้วไม่น้อยเพียงใด ถ้าพิจารณาเห็นว่ายังบกพร่องอยู่ ก็เร่งฝึกปฏิบัติให้หนักแน่นเสียแต่บัดนี้ เพราะความสำเร็จความเจริญมั่นคง ของตนเอง ของกิจการ และของชาติ อยู่ที่ความสามารถในการปฏิบัติเป็นสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่น

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในสรรพกิจการงาน และขอทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อม ณ ที่นี้ มีความสวัสดิ์ดีจงทุกเมื่อ.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาบัตรต่างสาขาต่าง ๆ ทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิตเมื่อวันวานนี้เป็นความว่า ผู้ที่สามารถทางทฤษฎีแต่ไม่ยอมฝึกฝน ในทางปฏิบัตินั้น เป็นผู้ที่ทำให้ทั้งตัวเองทั้งหลักวิชาเป็นหมัน ไม่ได้สร้างประโยชน์ ไม่เป็นที่ต้องการของใคร ผู้มี ทฤษฎีด้วย ปฏิบัติได้ด้วย จึงจะมีประโยชน์และเป็นที่ต้องการของวงงานต่าง ๆ รวมทั้งของประเทศชาติ บัณฑิต สมควรอย่างยิ่ง ที่จะฝึกฝนและบำเพ็ญตนให้เป็นนักปฏิบัติ เพื่อความสำเร็จความเจริญของตนเอง ของการงาน และของส่วนรวม

บัณฑิตทางการศึกษา ส่วนใหญ่ก็จะไปรับหน้าที่เป็นครู เป็นอาจารย์ หรือไปทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เกี่ยวกับการให้การศึกษานั่น ท่านทั้งหลายควรจะถือเป็นหลักการว่า ในการสั่งสอนศิษย์นั้น มีความจำเป็นอย่างหนึ่ง ซึ่งสำคัญมากด้วย ที่จะต้องพยายามหาทางใช้หลักวิชาและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียน สามารถคิด เข้าใจ และเห็นจริงด้วยตนเอง ในเนื้อหาสาระ ตลอดจนกฎและหลักเกณฑ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียน ทั้งสามารถนำกฎหรือหลักเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้แล้ว ไปใช้ได้เอง โดยมองเห็นและทราบถึงประโยชน์ของการใช้ หรือการทำตามบทเรียนนั้น ๆ อย่างแน่ใจด้วย การให้การศึกษาก่อศิษย์โดยหลักการนี้ จะทำให้ได้ประโยชน์ถึง สองชั้น อย่างหนึ่ง คือทำให้ครูได้ฝึกฝนตนเองให้ชำนาญในการใช้ทั้งหลักวิชาครูทั้งหลักวิชาสามัญ อีกอย่างหนึ่ง จะทำให้ผู้เป็นศิษย์เล่าเรียนวิชาการได้อย่างถูกต้อง ได้ประโยชน์ตรงกับความมุ่งหมายของการให้การศึกษานั่นต่อไปภายหน้าก็จะเป็นผู้มีความรู้ มีปัญญา และมีความสามารถ ที่จะใช้ความรู้และปัญญาให้ผลประโยชน์เต็มเปี่ยม

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อม ณ ที่นี้ มีความสวัสดิ์ดีจงทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันศุกร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกราวหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ทุกคน

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิตนี้ถึงเรื่อง “ทฤษฎี” กับ “ปฏิบัติ” ว่า ผู้ที่สามารถทั้งทาง ทฤษฎีทั้งทางปฏิบัติ เป็นผู้ที่จะกระทำการงานได้ดีที่สุด สำหรับผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษา สมควรอย่างยิ่งที่จะฝึกหัด ใช้หลักวิชาและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเห็นจริงในบทเรียนได้ โดยตนเอง

เวลานี้ กำลังมีเรื่องพูดกันอยู่ว่า มหาวิทยาลัยนั้น จะเข้าก็แสนยาก จะเรียนก็ลำบาก แต่ครั้งเมื่อ จบออกมาแล้ว กลับหางานทำไม่ได้ จึงเป็นปัญหาน่าหนักใจและน่าวิตกยิ่งนัก ปัญหานี้เกิดจากเหตุผลหลายอย่าง ซึ่งต้องแก้ไขให้ได้ เหตุอย่างหนึ่งที่เราเห็นว่าสำคัญนั้น คือนักศึกษาส่วนหนึ่งติดอยู่กับความคิดว่า เรียนมาทางใดแล้ว ต้องทำงานทางนั้น ต้องได้บรรจุเข้าทำงานในตำแหน่งหน้าที่และในอัตรานั้น ๆ ตามวุฒิ ผู้ที่คิดดั่งนี้มองดูเหมือน เป็นคนเลือกงาน และเหตุที่ทำให้เลือกงาน ก็ดูจะมาจากความไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ซึ่งถ้าจะกล่าว อย่างตรงไปตรงมาจริง ๆ ก็เนื่องมาจากขาดความสามารถในทางปฏิบัตินี้เอง เพราะผู้ที่สามารถในทางปฏิบัตินี้ ย่อมไม่ยอมจำกัดตัวเองให้อยู่แต่ในวงแคบ ๆ เมื่อมีความรู้เป็นทุนรอนอยู่ ย่อมทำงานได้ และหาทางก้าวหน้า ได้เสมอ ตามความจริงที่ปรากฏ บัณฑิตทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ก็สามารถที่จะทำงานอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จอย่างดีเยี่ยมมาแล้วไม่ใช่น้อย ทั้งในทางราชการและมีใช้ราชการ แสดงว่า ถ้าบุคคลมีความรู้ อยู่ และมีความสามารถทางปฏิบัติอยู่ด้วยพร้อมกัน จะไม่มีอัปจน จึงขอให้แต่ละคนได้นำความจริงข้อนี้ไปคิด พิจารณาดูให้ดี ให้เป็นประโยชน์แก่ตัวต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในสรรพกิจการงาน และขอทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อม ณ ที่นี้ มีความสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันอังคาร ที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ธรรมดาผู้ได้ผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษา อย่างบัณฑิตในที่ประชุมนี้ จัดว่ามีความรู้ดี สามารถ
ปฏิบัติงานด้วยหลักวิชาในฐานะนักวิชาการ ทั้งมีความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำสูงพอสมควร ผู้ที่จะรับผิดชอบ
และเป็นผู้นำในการงานได้ ปรกติจะเป็นผู้ที่รักการปฏิบัติ เมื่อทำการสิ่งใดก็ตามจะต้องนำมาปฏิบัติด้วยสมองก่อน
คือนำมาคิดพิจารณาให้เห็นถ่องแท้ด้วยตนเอง แล้วจึงนำสิ่งนั้นมาลงมือปฏิบัติด้วยความตั้งใจให้บรรลุผล บุคคล
ที่ได้ศึกษามาด้วยหลักการเช่นนี้ ย่อมมีภูมิรู้เป็นหลักฐานมั่นคง มีความมั่นใจในตัวเอง และสามารถทำงานสำเร็จ
โดยไม่ต้องยกตัว ไม่ต้องพองลมอวดผู้ใด ผลงานตลอดทั้งความสามารถและคุณสมบัติที่มีอยู่ ย่อมเปล่งแสง
ออกมาได้เอง ให้เป็นที่นิยมยินดีของคนทั่วไป ตรงกันข้าม บุคคลที่ไม่ได้ฝึกฝนมาในการปฏิบัติ ทั้งทางสมองและ
ทางกระทำจะหาความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนได้โดยยาก และมักจะต้องเบ่งลมให้ตัวเอง
เพื่อประกาศตัวอวดคนอื่น โดยหาผลงานเป็นขึ้นเป็นอันอย่างใดมิได้ ท่านทั้งหลายเคยคิดพิจารณาถึงข้อนี้บ้างหรือยัง
ก่อนที่จะออกไปเริ่มชีวิตการงานกันต่อไป ข้าพเจ้าใคร่ขอให้แต่ละคนพิจารณาตัวเองให้ดี ว่าท่านจะอยู่ในพวก
เปล่งแสงออกได้เอง หรือในพวกที่ต้องเบ่งลมให้ตัวเอง ถ้าเห็นว่ายังมีความบกพร่องอันใดอยู่ ก็รีบปฏิบัติแก้ไขเสีย
เพื่อความสำเร็จความเจริญงอกงามของตนเอง ของส่วนรวม และของประเทศชาติในภายหน้า

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน
และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันพุธ ที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกราวหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อคราวก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิตถึงเรื่อง “ทฤษฎี” กับ “ปฏิบัติ” ว่า ผู้ที่มีทฤษฎีหรือ มีวิชาการดีและปฏิบัติงานได้ดีด้วย เป็นผู้สามารถทำการงานได้ดีและเหมาะสมที่สุด เพราะเป็นผู้ที่เตรียมตัว พร้อมมาแล้วสำหรับทำงาน นอกจากนั้นบุคคลผู้เตรียมตัวพร้อมแล้วเช่นนี้ ย่อมมีความรู้ความสามารถอัน เปล่งแสงออกมาได้เอง ให้ผู้อื่นเห็นไม่ต้องเบ่งลมให้ตัวเองเพื่ออวดสรรพคุณแก่ผู้ใด

การให้การศึกษาถือว่าเป็นการให้สิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการหล่อหลอมวางรูปแบบให้แก่อนุชน ทั้งทาง ความรู้ความสามารถ ทั้งทางจิตวิญญาณ ผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาทุกตำแหน่งหน้าที่ จึงมีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ต่อชาติบ้านเมือง ในการสร้างพลเมืองที่ดี ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาให้ทราบชัด ถึงความรับผิดชอบ และความสำคัญของหน้าที่ที่มีอยู่นั้น โดยตระหนัก ทุกคนจำเป็นต้องเข้าใจว่า เมื่อได้ตัดสินใจเลือกทางเดินทางนี้ และได้เตรียมตัวมาเพื่อหน้าที่อันสำคัญนี้แล้ว จะต้องเดินหน้าต่อไปจนบรรลุความสำเร็จ การที่จะทำหน้าที่ ให้สำเร็จนั้น พื้นฐานอยู่ที่ความบริสุทธิ์ใจในเจตนาที่แต่ละคนได้ตั้งไว้ เมื่อมีความบริสุทธิ์ใจแล้ว ความมั่นใจและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติก็จะเกิดตามมา ทำให้ความสามารถทนต่ออุปสรรคความยากลำบากต่าง ๆ ได้ ทั้งเกิดความเสียสละ คือสละความตามใจตัว ความสะดวกสบาย อันเป็นประโยชน์ส่วนตัวเสียได้ เพื่อที่จะถนอม รักษาความดี ความสำคัญ ความศักดิ์สิทธิ์ของหน้าที่ไว้สำหรับอนาคตของอนุชน และความวัฒนาถาวรของ ประเทศของชาติในกาลข้างหน้า

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ โอกาสนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินมาได้เป็นอันดี ทั้งในด้านวิชาการและในด้านบริหาร

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวอย่างหนึ่ง คือเป็นมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ปรารถนาจะเพิ่มพูนเสริมสร้างความรู้ความสามารถของตนเพื่อความเจริญก้าวหน้าในชีวิต เข้ามาเลือกสรรศึกษาวิชาการได้ตามทางที่ถนัด ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยก็ให้อิสระภาพมาก และนอกจากนั้น ยังเป็นที่รวมของผู้คนจำนวนมากมาย ซึ่งต่างก็มีความรู้ความคิดและประสบการณ์แตกต่างกันด้วย นักศึกษาจึงอาจสมาคมกันและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากกันและกันได้อย่างสะดวกกว้างขวาง ดังนั้น ปัจจัยและวิธีการที่นักศึกษาจะใช้ในการเรียนที่มหาวิทยาลัยนี้ ย่อมแตกต่างกับที่อื่น ๆ กล่าวคือ แต่ละคนจำเป็นจะต้องบังคับตัวเองด้วยตนเองอย่างมากและเคร่งครัด เพื่อให้เอาใจใส่จดจ่อและพากเพียรอยู่กับการเรียน มิฉะนั้นก็จะเรียนสำเร็จได้ไม่ถนัดนัก การที่ท่านทั้งหลายสามารถศึกษาจนสำเร็จหลักสูตร และได้รับปริญญาสาขาต่าง ๆ ในครั้งนี้ แสดงว่าท่านได้สำเร็จการศึกษาสำคัญอีกแขนงหนึ่งด้วยในตัว คือวิชาหรือศิลปะการบังคับตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับบุคคลทุกคน ผู้ปรารถนาความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จ และความสวัสดิ์ บัณฑิตแต่ละคนในที่นี้ จึงน่าที่จะประสบความสุขความสำเร็จในการทำงานและในชีวิตเป็นอย่างดีได้ไม่ยากโดยไม่มีปัญหาถ้าจะยังคงรักษาความบังคับใจตัวเองนี้ไว้ตลอดไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสุข ความสวัสดิ์ และความก้าวหน้ารุ่งเรือง ตามที่มุ่งปรารถนาไว้ทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จทางการศึกษาทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้ เป็นความว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีลักษณะสำคัญเฉพาะ อย่างหนึ่ง ที่เป็นมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ปรารถนาจะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ จะสมัครเข้ามาศึกษาเพื่อ ความก้าวหน้าของตนได้ ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ให้อิสระภาพมาก นักศึกษาจำเป็นที่ต้องฝึกหัด บังคับตนเองอย่างเต็มที่ ให้เอาใจใส่จดจ่อและขยันหมั่นเพียรในการเล่าเรียน มิฉะนั้นจะสำเร็จได้โดยยาก ผู้ศึกษาจนสำเร็จได้แต่ละคน จึงชื่อว่ามีความสามารถบังคับตนด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น ต่อไป คงจะประสบความสำเร็จและความรุ่งเรืองในชีวิตได้ไม่ยากนัก

ความบังคับตนเองนั้นเกิดขึ้นได้จากความรู้สึกระลึกได้ว่าอะไรเป็นอะไร หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “สติ” กล่าวคือ ก่อนที่บุคคลจะทำ จะพูด หรือแม้แต่จะคิดเรื่องต่าง ๆ สติหรือความรู้สึกระลึกได้นั้นจะทำให้หยุดคิด ว่าสิ่งที่ จะทำนั้นผิดชอบชั่วดีอย่างไร จะมีผลเสียหายหรือจะเป็นประโยชน์อย่างไรต่อไปในระยะยาว เมื่อบุคคลคิดได้ ก็จะสามารถตัดสินใจการกระทำของตนได้ถูกต้อง แล้วก็กระทำแต่เฉพาะสิ่งที่สุจริตที่มีประโยชน์อันยั่งยืน ไม่กระทำ สิ่งที่จะเป็นความผิดพลาดทั้งแก่ตนและส่วนรวม ความมีสตินั้น จะช่วยให้สามารถศึกษาทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่าง ละเอียดประณีต คือเมื่อจะศึกษาสิ่งใด ก็จะพิจารณาถ่วงถ่วงสิ่งที่มีใช้ความถูกต้องแท้จริงออกเสียก่อน เพื่อให้ได้มาแต่เนื้อแท้ที่ปราศจากโทษ บัณฑิตทั้งปวงผู้หวังความมั่นคงปลอดภัยทั้งของตนของชาติบ้านเมือง เมื่อจะทำการงานใด ๆ ที่สำคัญ ควรอย่างยิ่งที่จะหยุดคิดสักหน่อยก่อนทุกครั้ง แล้วท่านจะไม่ต้องประสบ กับความผิดหวังและผิดพลาดในชีวิต

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขและความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันศุกร์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จทางการศึกษาทุกคน

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงเรื่องการบังคับใจตัวเองและเรื่องสติ คือความรำลึกได้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นความว่า ทั้งสองอย่างนี้เป็นเครื่องช่วยให้เกิดความยั้งคิดก่อนที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป และทำให้คิดได้ว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นผลดีผลร้าย จนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งในเหตุและผล สามารถบังคับตนเองให้ทำหรือมิให้ทำสิ่งนั้นได้

วันนี้ใครจะกล่าวแก่ท่านทั้งหลายว่า บัดนี้ท่านได้เรียนสำเร็จเป็นบัณฑิตแล้ว ย่อมมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ที่จะนำไปใช้ทำการทำงานในด้านที่ศึกษามาได้ ตามที่สภามหาวิทยาลัยของท่านตลอดจนบุคคลทั่วไป ยอมรับรับรองแล้ว การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้ขบวนการเคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้ขบวนการดำเนินไปถูกต้องด้วยความสวัสดิ คือปลอดภัยจนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบกิจการงานเพื่อตนเพื่อส่วนรวมต่อไปขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตย์โดยตระหนักว่า การงาน สังคม และบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหาร ดำเนินการย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้านั้นใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตามขาดบุคคลผู้มีคุณธรรมความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่ไม่ได้เลย

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขและความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดิจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร
วันอังคาร ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากร อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ตามรายงานที่ได้ทราบและได้สังเกตตลอดมา เห็นได้ว่ากิจการของมหาวิทยาลัยนี้ได้ก้าวหน้าและเจริญขึ้นมาเป็นลำดับ ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ ทั้งในด้านวิชาการ นอกจากนี้ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาต่าง ๆ ก็เพิ่มมากขึ้นทุกปี จึงเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่ประเทศชาติจะได้อาศัยผู้มีความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้ เป็นกำลังสำคัญในการสร้างเสริมความเจริญและความมั่นคงปลอดภัยต่อไป

ความเจริญนั้นมักจำแนกกันเป็นสองอย่าง คือความเจริญทางวัตถุอย่างหนึ่ง และความเจริญทางจิตใจอีกอย่างหนึ่ง ยิ่งกว่านั้น ยังเห็นกันว่า ความเจริญอย่างแรกอาศัยวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นปัจจัยสร้างสรรค์ ส่วนความเจริญอย่างหลังอาศัยศิลปะศิลปวัฒนธรรมจรรยาเป็นปัจจัย แท้จริงแล้ว ความเจริญทางวัตถุกับความเจริญทางจิตใจที่ดี หรือความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์กับทางด้านศิลปะศิลปวัฒนธรรมจรรยาก็ดี มีสิ่งที่จะแยกออกจากกัน ให้เด็ดขาดได้ ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เราพยายามจะแยกจากกันนั้น มีมูลฐานที่เกิดอันเดียวกันคือ “ความจริงแท้” ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์ ถึงจะพยายามแยกจากกันอย่างไร ๆ ที่สุดก็จะรวมลงสู่กำเนิดจุดเดียวกัน แม้แต่จุดประสงค์ก็จะลงสู่จุดเดียวกัน คือความสุข ความพอใจของทุกคน ดังนั้น ท่านทั้งปวงที่กำลังจะนำวิชาการออกไปสร้างความเจริญแก่ตนแก่ชาติ ควรจะได้ทราบตระหนักในข้อนี้ และควรจะได้ถือว่าความเจริญทั้งสองฝ่ายนี้มีความสำคัญอยู่ด้วยกัน เป็นสิ่งที่เกี่ยวเกาะ เกื้อหนุน และอาศัยกัน จำเป็นที่จะต้องพิจารณาพร้อมกันไปปฏิบัติพร้อมกันไป ความเจริญมั่นคงแท้จริงจึงจะเกิดขึ้นได้ตามความมุ่งประสงค์

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน และทุกท่านที่ได้มาร่วมประชุมในพิธีนี้ ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และมีความสวัสดิ์ดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตร ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโอกาสนี้ และได้ฟังรายงานถึงความเจริญก้าวหน้าในกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุก ๆ คนที่ได้รับเกียรติและความสัมฤทธิ์ผล ในการศึกษาในครั้งนี้

ถ้าบัณฑิตทั้งหลายในที่ประชุมนี้ยกย้อนหลังไปหลาย ๆ ปี ก็คงจะเห็นว่า เมื่อก่อนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย เมื่อกำลังเรียนอยู่ และเมื่อเรียนสำเร็จแล้วในบัดนี้ ท่านมีความคิดเห็นหรือทัศนคติในสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน อย่างเช่นเมื่อเรียนอยู่ในชั้นมัธยม อาจมองเห็นว่าตัวเองเป็นเด็กต้องพึ่งผู้ใหญ่ เมื่อมาอยู่ในมหาวิทยาลัย กลับเห็นว่ามือมีสภาพ จะทำอะไรก็ไม่ต้องพึ่งใคร ยิ่งพอเรียนสำเร็จมีความคิดอ่าน มีวิชาการอย่างสูงเป็นที่พึ่งได้แล้ว ก็จะมีมั่นใจในตัวเองมาก ว่าจะสามารถทำทุกสิ่งด้วยตนเองได้หมด แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ควรคิดว่า ความเห็นหรือทัศนคติของท่านจะหยุดอยู่เพียงนี้ จะต้องวิวัฒนาการต่อไปอีกอย่างแน่นอน เพราะสภาพการ ในภายหน้าจะปรุงแต่งให้เป็นอย่างอื่นไปได้ ต่อไปเมื่อท่านไปลงมือกระทำการงาน งานที่ท่านนั้นปรกติจะมีในงาน ที่จะทำคนเดียว หากเป็นงานส่วนรวม ซึ่งจะต้องจัดสรรกันทำตามความถนัดและความรู้ความสามารถ คนละส่วน ละตอน เมื่อนำเอาส่วนงานที่แต่ละคนทำมารวมกันเข้าแล้ว จึงจะสำเร็จเป็นงานที่สมบูรณ์ได้ เหตุการณ์ดังนี้ จะช่วยให้เกิดทัศนคติใหม่ว่า ท่านจะทำงานโดยลำพังตนเองไม่สำเร็จ ทุกคนที่ร่วมงานกัน จำเป็นต้องพึ่งกัน อาศัยกันและกัน ทั้งผู้มีความรู้ความสามารถสูง ทั้งผู้มีความรู้ความสามารถด้อยกว่า ถ้าบัณฑิตมีความคิดเห็น ต่อการงานของตนดังนี้ ก็จะสามารถดำเนินชีวิตและกิจการทุกอย่างให้ราบรื่นและมั่นคง จนบรรลุความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญก้าวหน้าได้ทุกอย่าง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จด้วยความดีงาม ความรุ่งเรืองตามที่ปรารถนา ทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙

ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันศุกร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกราวหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา ครั้งนี้

ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เมื่อวันวานเป็นความว่า ความคิดเห็นหรือทัศนคติของคนในเรื่องต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้ เช่นตอนแรกเมื่อเป็นเด็ก จะเห็นว่าต้องพึ่งผู้ใหญ่ ต่อมาเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว ก็เห็นว่าสามารถพึ่งตนเองได้ทุกอย่าง แต่วิวัฒนาการทางความคิดจะต้องมีอยู่เสมอ เพราะสภาพการต่าง ๆ ประจุแต่งให้ เป็นไป ดังนั้น ตอนหลังเมื่อได้ออกไปทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ แล้ว จะกลับเห็นว่า ตนเองนั้นจะต้องพึ่ง ต้องอาศัยคนอื่นด้วย จึงจะสำเร็จผลในการงานได้

วันนี้ใครจะกล่าวเพิ่มเติมว่า บางครั้งเราอาจเกิดความรู้สึกว่า เรื่องที่เคยทำได้สบาย ๆ ในครั้งก่อน ๆ นั้น มาบัดนี้ทำไม่ได้ไม่คล่องตัว หรืออาจติดขัดจนทำไม่ได้เสียแล้ว ปัญหาอย่างนี้จำเป็นต้องคิดทบทวนให้เห็นว่า เหตุใดแต่ก่อนจึงทำได้ เหตุใดเดี๋ยวนี้จึงทำไม่ได้ เมื่อพิจารณาทบทวนดูแล้ว ก็จะเห็นว่า แต่ก่อนที่ทำได้นั้น เป็นเพราะมีแรงดันจากความตื่นตัว มีความกระตือรือร้นและความแคล่วคล่องว่องไว กล่าวพูดกล้าทำ ไม่คิดลังเลสงสัยอะไรมาก แต่ก็มักมีข้อเสียว่า สิ่งที่ทำไปได้ด้วยแรงผลักดันนั้น อาจขาดความละเอียดรอบคอบ ทำให้ได้ผลไม่สมบูรณ์นัก หรือบกพร่องเสียหายไปเลย ในบัดนี้ มีความละเอียดรอบคอบระมัดระวังมากขึ้น อาจถึงมากเกินไปจนทำลาย ความคล่องแคล่วคล่องตัวให้หมดไปเกิดความไม่มั่นใจและกลัวจะผิดพลาด จึงลงมือทำไม่ได้สักที กรณีทั้งสองที่เกิดขึ้นแก่ตนเองแล้วนี้ ควรอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาเทียบเคียงกัน และพิจารณาวินิจฉัยด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง โดยไม่มีอคติและความยึดถือที่ผิด ๆ แล้วกลับกรองเอาส่วนที่เสียออก เหลือแต่ส่วนที่เป็นแก่นสารและเป็นประโยชน์ไว้ ตั้งเป็นหลักปฏิบัติขึ้นใหม่ว่า ในการจะทำอะไรก็ตามประการแรกจำเป็นต้องรักษาแรงผลักดันในการทำงานที่เคยมีอยู่นั้น ไว้ให้มั่นคงเสมอ เพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นเตือน แล้วจึงนำเอาความละเอียดรอบคอบ ความระมัดระวัง กับทั้งเหตุผลอันถูกต้องที่เกิดขึ้นภายหลัง มาประกอบเข้าด้วย เพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจการกระทำทั้งปวง ได้อย่างถูกต้อง เทียบตรง และว่องไว ก็จะทำให้การกระทำทุกอย่างได้ผลสมบูรณ์เต็มเปี่ยม ถ้าทุกคนพยายาม ดำเนินตามหลักปฏิบัตินี้อย่างเคร่งครัดแล้วก็จะเป็นอันหวังได้ว่า จะได้ประสบความสำเร็จและความเจริญมั่นคงในชีวิตต่อไปอย่างแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสุข ความสวัสดิ์ และความก้าวหน้ารุ่งเรืองทุกประการ ตามที่มุ่งใจปรารถนาจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตร ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกราวหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมด้วย ที่ทุกคนได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งสำคัญครั้งนี้

เมื่อคราก่อน ข้าพเจ้าได้พูดถึงความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลในสิ่งต่าง ๆ ว่าย่อมจะเปลี่ยนแปลง ไปได้เสมอ เพราะมีสภาพการต่าง ๆ เป็นตัวปรุงแต่ง เมื่อความเป็นจริงเป็นดั่งนั้น จึงควรอย่างยิ่งที่จะถือเอา ประโยชน์จากความคิดเห็นที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมออันนี้ให้ได้มากที่สุด เมื่อจะลงความเห็นหรือจะทำการสิ่งใด ควรจะย้อนไปดูว่า ได้เคยคิดเคยเห็นในสิ่งนั้นมาแล้วอย่างไรบ้าง แล้วนำมาพิจารณาเทียบเคียงกันดูด้วยเหตุผล และความละเอียดรอบคอบ โดยปราศจากอคติ เพื่อเลือกสรรแต่ที่คนๆ นั้นที่ถูกต้อง มาเป็นหลักการในการลงความเห็น และการกระทำของตน ผู้ใดถือปฏิบัติตามนัยนี้ได้โดยเคร่งครัด ผู้นั้นจะประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิต และกิจการทั้งปวง

ความเคร่งครัดหมายความว่าความระมัดระวังมั่นคง ที่จะปฏิบัติกรให้เที่ยงตรงครบถ้วน ตามแบบแผน และหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้ แบบแผนและหลักเกณฑ์นั้น ย่อมต้องมีเหตุผลเป็นพื้นฐาน และเหตุผลที่จะทำให้พื้นฐาน มั่นคงไม่สั่นสะเทือนได้ ก็ต้องเป็นเหตุผลตามความจริงแท้ ที่ได้พิสูจน์เห็นจริงแล้วด้วยความละเอียดรอบคอบ ปราศจากความลำเอียงและความหลงผิดตามอารมณ์ ผู้ที่เคร่งครัดตามแบบแผนที่อาศัยเหตุผลแท้และมั่นคง ย่อมสามารถติดตามกระบวนการของเหตุผล ซึ่งเชื่อมโยงกันตลอดทุกแง่มุมขั้นตอนได้อย่างสะดวกสบายมาก จึงปฏิบัติการทั้งปวงได้โดยกระจ่างใจ เบาใจ มั่นใจ และมีประสิทธิภาพ เปรียบเหมือนคนที่ยืนบนพื้นที่ ราบเรียบและแน่นอน ย่อมทรงตัวให้ตรง อยู่หรือขยับเขยื้อนตัวไปทางไหน ๆ ได้ตามความประสงค์ ไม่มีพลาดพลั้ง แต่ถ้าเหตุผลที่จะนำมาเป็นพื้นฐานมิใช่เหตุผลที่ถูกต้องแท้ หากเป็นแค่เหตุผลตามอารมณ์ ตามความลำเอียงและ หลงผิดแล้ว ก็หาเป็นพื้นฐานที่หนักแน่นมั่นคงมิได้เลย ผู้ที่ปฏิบัติการบนพื้นฐานอันคลอนแคลนเช่นนี้ย่อมไม่มีความมั่นใจสบายใจ เพราะไม่สามารถดำเนินตามกระบวนการของเหตุผล จำเป็นต้องตั้งเหตุตั้งผลใหม่ด้วยการ บิดเบือนความจริง ต่อสู้ขัดขวางความจริงอยู่ร่ำไป เพื่อให้คล้อยตามอคติและอารมณ์ชั่วแค้นของตน แทนที่จะทำ สิ่งใดอย่างคล่องใจและแนใจ ก็กลับมีแต่ความขัดข้อง กัดดัน คับแค้น และซึ่งโกรธ เพราะทำสำเร็จตั้งใจตัว ไม่ได้ กล่าวสั้น ก็คือมีความเครียดหรือเคร่งเครียดอยู่ตลอดเวลา เปรียบเหมือนคนที่ยืนอยู่บนพื้นดินเลน หรือ ในเรือที่โคลงย่อมทรงตัวหรือขยับตัวอย่างเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า แสนลำบาก เพราะต้องคอยเลี้ยงตัวมิให้ล้มคว่ำอยู่ ตลอดเวลา ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอให้บัณฑิตหทยิบยกเอาเรื่องความเคร่งครัดกับความเคร่งเครียดดังกล่าว ขึ้นพิจารณา ให้เข้าใจ ก่อนที่จะออกไปสร้างความสำเร็จก้าวหน้า เพื่ออนาคตของตนเองและชาติบ้านเมืองต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุข ความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่ การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ โอกาสนี้ และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานกิจการของมหาวิทยาลัยว่าดำเนินก้าวหน้ามาอีกด้วยดี ทั้งด้านวิชาการ ด้านบริหาร และด้านการเผยแพร่วิทยาการให้ถึงประชาชน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จทางการศึกษา ครั้งสำคัญครั้งนี้

คำว่าเกษตรศาสตร์ อันเป็นชื่อของมหาวิทยาลัยนี้นั้น ฟังดูมีความหมายจำกัดอยู่เพียงการทำนา แต่ความจริง เกษตรศาสตร์ ตามความหมายในปัจจุบัน กินความกว้างขวางมาก คือรวมเอาวิชาหรือศาสตร์ ทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจิตใจของมนุษย์เข้าไว้เกือบทั้งหมด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงสอนวิชาการสาขาต่าง ๆ มากมายหลายสาขา ทั้งฝ่ายวิทยาศาสตร์ ทั้งฝ่ายศิลปศาสตร์ เรียกได้ว่าครบถ้วนที่จะเป็นมหาวิทยาลัยในความหมายสากลอย่างสมบูรณ์ ยิ่งกว่านั้น วิชาที่จัดสอน รวมทั้งความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาออกมา ก็มีมาตรฐานสูง เป็นที่รับรองยกย่องทั่วไปแม้ในนานาประเทศ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้ก็ออกไปปฏิบัติกรในวงงานต่าง ๆ ได้มากหลาย ไม่เฉพาะแต่งานด้านการเกษตร ดังปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจอยู่ในบัดนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาจากที่นี่ควรจะภูมิใจและมั่นใจในตัวเองได้เต็มที่ว่าจะไม่มีปัญหาขัดข้องในการเริ่มชีวิตการทำงานของตน นอกจากสิ่งสำคัญอีกประการเดียว คือผู้เป็นบัณฑิตแต่ละคนจะต้องตั้งความคิดพร้อมทั้งความมุ่งปรารถนาอันแน่วแน่ ที่จะทำงานของตน ๆ ต่อไปให้ดีให้เข้มแข็งจริง ๆ จึงจะมีโอกาสได้ใช้วิชาความรู้และมีมือสร้างสรรค์ประโยชน์ กับทั้งความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาสถานภาพของสังคมและของชาติบ้านเมืองให้รุ่งเรืองถาวรยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
วันอังคาร ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรและประกาศนียบัตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในวาระนี้ และได้ทราบว่ากิจการต่าง ๆ ของสถาบันดำเนินมาได้ด้วยความก้าวหน้า มีผลงานอันถือได้ว่าเป็นประโยชน์สอดคล้องกับการพัฒนาบ้านเมืองตามที่มุ่งหมายไว้ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่มีรายงานด้วยว่า มูลนิธิฟอร์ดและกลุ่มมหาวิทยาลัยภาคตะวันตกกลาง ซึ่งเคยได้ช่วยเหลือร่วมงานกับสถาบันมาเป็นเวลานานปี จะต้องจากไปเนื่องด้วยสิ้นสุดสัญญาที่ทำต่อกันไว้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสชมเชยและขอใจไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับเกียรติและความสัมฤทธิ์ผลอย่างสำคัญในชีวิต

นักวิชาการผู้รู้หลักวิชาในศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยในการพัฒนาความเจริญทุก ๆ ด้านนั้น มีอยู่ในบ้านเมืองเรามากพอสมควร นักวิชาการเหล่านี้จึงเป็นที่หวังของประชาชนว่า จะเป็นผู้ที่รับเอาภาระเรื่องการพัฒนาประเทศไปช่วยกันทำ ให้ประเทศไทยของเรานี้ “เป็นอยู่” พร้อมทั้ง “วิวัฒนาการ” ไปได้เป็นอย่างดี การพัฒนาเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดหรือไม่นั้น เห็นว่าขึ้นอยู่กับความคิดเห็นและวิธีการทำงานของนักวิชาการเป็นสำคัญ ในทัศนะของคนทั่วไป คงจะวาดภาพและหวังกันว่า นักวิชาการจะทำงานด้วยความหวังดีและบริสุทธิ์ใจต่องาน ต่อส่วนรวม ต่อชาติบ้านเมือง และต่อกันและกันด้วย ยิ่งกว่านั้น นอกจากมีความหวังดีและบริสุทธิ์ใจดังกล่าวแล้ว คงจะมีความสุขรอบคอบและระวังลัทธิ ในการที่จะไม่ปล่อยให้ติดอยู่กับทฤษฎีของตนเองมากเกินไป ด้วยอำนาจอคติ ความหลง ความเอาชนะ และความเห็นแก่ตัว จนมองข้ามความจริง ความถูกต้องไปหมด เพราะการทำเช่นนั้นไม่อาจทำให้งานดำเนินไปในทางถูกต้องเจริญได้ ท่านทั้งหลายผู้ได้ชื่อว่าเตรียมตัวมาโดยตรงเพื่อการพัฒนาประเทศ คงจะเป็นนักวิชาการแท้ ที่มีคุณลักษณะดังที่ทุกคนคาดหวัง และคงจะสามารถร่วมมือกันสร้างสรรค์จรโลงและนำพาประเทศให้เจริญมั่งคั่ง ทั้งมั่นคงปลอดภัยตลอดต่อไปได้เป็นแน่นอน

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกรุ่นทุกคน ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุขและความเจริญมั่นคงโดยทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐
ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
วันจันทร์ ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ณ โอกาสนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินมาด้วยความเรียบร้อย ก้าวหน้า ทั้งด้านวิชาการ ทั้งด้านบริการสังคม และบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติกับทั้งความสำเร็จในการศึกษา

ผู้ที่ได้ผ่านการศึกษาชั้นสูงเช่นท่านทั้งหลาย ตามปกติ ย่อมมีความกระตือรือร้นและมีความปรารถนา อันแรงกล้า ที่จะนำเอาความรู้ ความคิด และทฤษฎีตามหลักวิชาที่ได้ศึกษามา ออกใช้ให้เป็นผลต่อชาติบ้านเมือง แต่ก็เป็นธรรมดา ที่บางคนอาจประสบปัญหาเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติงานบ้าง เกี่ยวกับผู้ร่วมงานบ้าง ซึ่งทำให้ รู้สึกติดขัด ถ้าประสบปัญหาแล้ว ไปถือเอาเป็นกำแพงกั้นเข้าก็จะทำให้งานชะงัก เสียเวลา เสียผลด้วยกัน ทั้งฝ่ายตนเอง ทั้งฝ่ายผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ก่อน ทางที่ดีที่สุดนั้น เมื่อเข้าทำงาน สมควรที่จะพยายามศึกษางาน กระบวนการปฏิบัติงาน ผู้ร่วมงาน อันเป็นที่เกิดของปัญหาต่าง ๆ เป็นเบื้องต้นก่อน พิจารณาวินิจฉัยสิ่งเหล่านั้น ด้วยความสุ่มรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลที่แท้จริง ยอมสละเวลาศึกษาพิจารณาเล็กน้อย ก็ให้เห็นเหตุ แห่งปัญหาว่าคืออะไร จุดใดควรจะแก้ไขผ่อนปรน จุดใดควรจะทำโดยหนักแน่น กล่าวสั้นก็คือ จะสามารถแล เห็นลู่ทางปฏิบัติงานอย่างถูกต้องได้โดยกระฉ่างชัด และจะสามารถปฏิบัติงานโดยมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยมได้ในที่สุด

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนมีความคิดจิตใจอันเข้มแข็งและรอบคอบสุ่ม เพื่อสามารถนำเอาความคิด วิทยาการที่ได้อุตสาหกรรมศึกษา มา ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้โดยสมบูรณ์บริบูรณ์ ขอให้ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญในชีวิตและการงาน สมตามที่ปรารถนาจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙
ณ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อีกวาระหนึ่ง ทั้งได้ทราบรายงานว่า กิจการของมหาวิทยาลัยในรอบปีที่แล้ว ดำเนินรุดหน้ามาอีกเป็นอันมาก ทุกด้าน ซึ่งนับว่าเป็นผลดีแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วยอย่างยิ่ง

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์ และกับผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทุกท่าน

นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นผู้มีโอกาสดี ที่ได้รับการศึกษาและฝึกฝนอย่างเต็มที่ และ ยังได้ลงมือปฏิบัติงานในพื้นที่ภูมิประเทศอันสมบูรณ์ จึงเชื่อถือได้ว่า แต่ละคนคงจะมีความรู้แน่นหนา และมีความสามารถเหมาะสม ที่จะออกไปเป็นกำลังสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนร่วมของประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง อนึ่งตามที่ ปฏิญาณว่า จะรักษาคำสัตย์และสิทธิ์แห่งปริญญาและอนุปริญญาโดยเคร่งครัดนั้นก็มีความหมายสำคัญอย่างเอก ในแง่หนึ่ง สำหรับท่านทั้งหลายโดยตรง คำว่า “ศักดิ์” น่าจะตีความหมายว่า กำลังอำนาจทางวิชาการ ซึ่งเป็น สิ่งที่ท่านจะปล่อยปละละวางมิได้เป็นอันขาด หากแต่จะต้องรักษา ฝึกฝน เพิ่มเติมให้เต็มเปี่ยมอยู่เสมอ ส่วนคำว่า “สิทธิ์” นั้นแปลว่าความสำเร็จ หมายความว่า ความสำเร็จที่ควรจะมีควรจะได้โดยชอบ การรักษาสีทธิ์ จึงหมายความว่า การรักษาความสำเร็จโดยชอบของตน ด้วยการนำเอากำลังวิชาการที่มีอยู่ไปสร้างสรรค์ ประโยชน์ส่วนรวมต่าง ๆ ให้บังเกิดขึ้น และให้เพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้น บัณฑิตที่แท้มีคุณลักษณะและมีความรับผิดชอบ ต่อผู้อื่นดังกล่าวแล้ว ขอให้ทุกคนในที่นี่ได้นำไปคิดพิจารณา และปฏิบัติตน ปฏิบัติงานให้ควรกับที่มีศักดิ์และ สิทธิ์อยู่อย่างเต็มภาคภูมิ

ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายมีกำลังสมบูรณ์ ทั้งในร่างกาย ในจิตใจ และในสติปัญญา สามารถประกอบ กิจการงานทั้งปวงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งให้ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าในชีวิต จงครบถ้วนทุกประการ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร
แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล
วันเสาร์ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล อีกวาระหนึ่ง และที่ได้ทราบว่ากิจการของมหาวิทยาลัยได้ดำเนินมาด้วยความก้าวหน้า มีการปรับปรุงและขยายงานให้กว้างขวางสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท เพื่อบัณฑิตที่สำเร็จใหม่จะออกไปปฏิบัติงานในชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ได้รับรางวัลครั้งนี้ทุกคน

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูง ย่อมมีความปรารถนาอันแรงกล้า ที่จะนำความรู้ความสามารถทางวิชาการออกไปปฏิบัติตามหลักทฤษฎีที่ได้ศึกษามาให้สำเร็จผลโดยเร็ว จึงเข้าใจได้ว่าท่านทั้งหลายก็มีความตั้งใจอย่างนั้นเหมือนกัน ในการปฏิบัติงานต่อไป ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านลองคิดพิจารณาดูว่า คนทุกคน ไม่ว่าชาวกรุงหรือชาวชนบท ไม่มีการศึกษามากหรือน้อยอย่างไร ย่อมมีจิตใจเป็นอิสระ มีความคิดเห็น มีความพอใจ มีรสนิยมน เป็นของตนเอง ไม่ชอบการบังคับ นอกจากนั้น ยังมีขนบธรรมเนียม มีแบบแผนในความประพฤติ ปฏิบัติเฉพาะเหล่าเฉพาะถิ่นอีกด้วย การที่ท่านจะนำสิ่งต่าง ๆ ไปมอบให้ หรือไปแนะนำสั่งสอนโดยรีบร้อนให้ได้ผลทันใจ บางทีจะรู้สึกว่่าชุลกชลักติดขัดไม่น้อย อย่างเช่นจะนำหลักวิชาโภชนาการไปแนะนำคนในชนบทอาจยังไม่ยอมรับ ไม่ยอมบริโภคตามคำแนะนำของท่านทันทีทันใด ไม่ใช่เพราะไม่เชื่อฟังหรือขัดขืน แต่อาจเป็นการขัดกับความเคยชินและความนิยมของเขามือ่อยู่ก่อน ท่านไม่ควรยอมปล่อยให้ปัญหาอย่างนี้เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่พอใจ ขัดใจ หรือทอดถอยขึ้น เพราะจะทำให้งานทุกอย่างหยุดชะงักและล้มเหลว ควรอย่างยิ่งที่จะต้องอดทน และพยายามทำหน้าที่ต่อไป ด้วยปัญญา ด้วยความปรารถนาดีและความรอบคอบสุขุม เมื่อได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่ด้วยความหวังดีและบริสุทธิ์ใจโดยถูกต้องแล้ว ถึงหากจะได้ผลน้อยไป ล่าช้าไปบ้าง ก็ควรจะพอใจแล้ว คนทุกคนตามปรกติย่อมมีความจริงใจเชื่อใจในกันและกัน ถ้าท่านปฏิบัติงานปฏิบัติตนถูกต้องโดยบริสุทธิ์ใจและจริงใจต่อผู้อื่นแล้ว จะทำงานให้บรรลุความสำเร็จได้แน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังสมบูรณ์พร้อมในกาย ใจ และความเพียรพยายาม สามารถปฏิบัติงานของตนของส่วนรวมให้บรรลุผลเลิศได้ทุกอย่าง และให้มีความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ฉว วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
วันอังคาร ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบจากรายงานของสถาบันว่า กิจการทุกอย่างดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง น่าพอใจ

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จทุกคน

เป็นที่น่าเชื่อได้ว่า ท่านทั้งหลายที่รับปริญญาแล้ว กำลังมีความปรารถนาที่จะได้นำเอาวิชาความรู้ ซึ่งได้ศึกษาและฝึกหัดมาเป็นอย่างดี ไปปฏิบัติพัฒนาประเทศให้ก้าวไกลไปโดยรวดเร็ว เพื่อความเจริญและความมั่นคงของชาติบ้านเมือง เมื่อพูดถึงการสร้างความสำเร็จก้าวหน้าของบ้านเมือง มักจะคิดกันถึงงานที่ใหญ่โตมาก ๆ เช่นการสร้างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นต้น สำหรับประเทศของเรา ข้าพเจ้าใคร่ขอให้เน้นวิชาการ และปฏิบัติการทางเทคโนโลยี หันมาพิจารณาถึงการสร้างสรรค์อีกแบบหนึ่งด้วย คือการใช้หลักวิชาและความริเริ่มสร้างงานที่อาจดูไม่ใหญ่โตนัก แต่มีประสิทธิภาพสูง และอำนวยความสะดวกโดยตรงได้มาก โดยนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้ความสามารถ ตลอดจนแรงงานของคนส่วนใหญ่ให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และให้เกิดการเสียหาย หรือความสูญเสียเปล่า น้อยที่สุด การสร้างความสำเร็จในลักษณะนี้ จะช่วยสร้างเสริมความสำเร็จของกิจการส่วนรวมได้แน่นอน เมื่อเราค่อย ๆ สร้างความเจริญมั่นคงให้เพิ่มทวีขึ้นแก่ทุกคนในชาติได้จริง ๆ แล้ว ความเจริญยิ่งใหญ่ที่ปรารถนาปรารถนา ก็จะเกิดตามมาเองในไม่ช้านัก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนมีพลังอันสมบูรณ์ สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลอันสมบูรณ์บริบูรณ์ และให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่า มหาวิทยาลัยพยายามอย่างเต็มที่ในการดำเนินงานทุกด้านให้บรรลุผลดี จนเป็นที่น่าพึงพอใจ

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติอย่างสูงในครั้งนี วิทยาการทุกสาขาที่ได้ศึกษาจากมหาวิทยาลัย มีประโยชน์ใหญ่หลวงสำหรับการสร้างสรรค์จรรโลงและ พัฒนาบ้านเมือง ท่านทั้งหลายได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดีแล้ว ควรจะได้นำวิชาความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้ได้ ประโยชน์ดังกล่าวให้เต็มที่ แต่ตามความจริงที่ปรากฏการจะนำวิชาการไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ ได้จริง ๆ นั้น ไม่ใช่ของง่าย จึงจำเป็นต้องทราบว่าจะแก้ไขได้อย่างไร วิธีการอย่างหนึ่งที่จะแก้ได้ก็คือ ก่อนจะทำงานอะไร ควรจะได้หยุดคิดสักหน่อยก่อนว่า งานนั้นตรงกับใจจริงที่ตั้งไว้ว่าจะทำหรือมิใช่ การหยุด คิดเพียงชั่วครู่นี้จะทำให้ทราบกระจ่างว่า เราจะทำได้หรือไม่ และจะสามารถนำเอาวิชาความรู้มาใช้ให้เป็น ประโยชน์ได้เพียงใด ถ้างานนั้นตรงกับความตั้งใจ ก็จะได้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะความคิดความตั้งใจของเราเป็น ตัวนำสำคัญ เป็นตัวต้นเหตุแท้ที่จะนำไปให้เราทำการต่าง ๆ วิชาความรู้นั้นเป็นเพียงส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ที่ เราจะนำมาใช้ปฏิบัติการทำงานทุกอย่างต้องอาศัยมีความตั้งใจก่อน จึงจะมองเห็นทางปฏิบัติ แล้วจะสามารถนำ เอาวิชาการมาใช้โดยถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพได้ เพราะฉะนั้น ในการที่ท่านจะออกไปประกอบ การงานต่อไป ขอให้ยึดการที่จะทำงานตามความตั้งใจจริงของตนเองไว้เป็นหลัก แล้วพยายามเลือกสรรนำเอา วิชาความรู้ที่มีอยู่ มาใช้ให้ตรงกับความตั้งใจนั้นด้วยความวิริยะอุตสาหะ ความสุจริต และความละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลแต่ละคนก็จะประสบความสำเร็จในชีวิตและกิจการงานทุกอย่างได้ตามที่ปรารถนา

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ พร้อมทั้งผู้ที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญก้าวหน้า และมีความ ผาสุกสวัสดิ์จงทุกเมื่อโดยทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันศุกร์ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อีกรวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พบกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า วิชาการทั้งหลายที่ได้ศึกษามาแล้ว
เป็นประโยชน์อย่างสำคัญในการทำงานของแต่ละคน แต่การที่จะนำวิชาการไปใช้ปฏิบัติงานให้ได้ผลดีจริง ๆ นั้น
ทำได้ไม่่ง่ายนัก วิธีที่จะช่วยได้ก็คือ เมื่อจะทำงานใดก็ตาม ให้หยุดคิดสักนิดหนึ่งก่อน วางงานนั้นตรงกับความคิด
ความตั้งใจที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ถ้าตรง ก็ทำได้ เพราะเมื่อทำงานที่ตรงกับใจ ย่อมจะมองเห็นช่องทางที่จะ
ทำและที่จะเลือกสรรเอาวิชาความรู้มาใช้ปฏิบัติงานนั้นอย่างถูกต้องจนสำเร็จได้

วันนี้ จะขอกล่าวเพิ่มเติมกับท่านทั้งหลายว่า เมื่อเวลาศึกษาอยู่นั้น วิชาการเป็นทั้งตัวงาน ทั้งจุดมุ่งหมาย
ของทุกคน จึงมีความสำคัญเป็นเอก แต่เมื่อเวลาออกไปประกอบอาชีพการงานแล้ว จุดหมายสำคัญจะอยู่ที่ตัวงาน
และผลสำเร็จของงาน วิชาการนั้นต้องถือเป็นปัจจัยหรืออุปกรณ์สำหรับที่จะใช้ปฏิบัติ แต่ละคนจึงควรจะเข้าใจให้ชัดว่า
การที่ท่านได้อุตสาหะศึกษาวิชาการต่าง ๆ มาเป็นอันมากตลอดเวลาแรมปีนั้น แท้จริงคือการสะสมรวบรวมอุปกรณ์
และสร้างความชำนาญในการใช้อุปกรณ์นานาชนิดนั้น ๆ ไว้ สำหรับนำออกใช้ในเมื่อศึกษาสำเร็จออกไป
ประกอบภาระงานแล้วนั่นเอง และเมื่อจะนำวิชาการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ออกใช้ ก็จำเป็นจะต้องเลือกสรรก่อน
เสมอไปด้วย คือต้องพิจารณานำเอาแต่ส่วนที่ถูกต้องเหมาะสมแก่งานนั้น ๆ มาใช้ ไม่ใช่นำมาใช้พร้อมกันทั้งหมด
ทั้งดุ้นจะกลายเป็นทาสของวิชาการ งานจะไม่สำเร็จ ขอให้ท่านทั้งหลายได้หยิบยกเอาความคิดนี้ ไปคิดวินิจฉัย
ต่อไป ให้ได้ประโยชน์แก่การงานของตน ๆ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในการงาน มีความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองในชีวิต
ทั้งมีความสุขความสวัสดิ์ตลอดกาลทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตรชั้นสูง และอนุปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร
วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรในโอกาสนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินมาด้วยความก้าวหน้า

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากรนี้ โดยชื่อและโดยประวัติ เป็นมหาวิทยาลัยที่สอนวิชาการด้านศิลปะแท้ ๆ มาตั้งแต่แรกเริ่ม ต่อมาได้ปรับปรุงขยายวิชาการที่สอนให้กว้างขวางออกไปถึงศิลปศาสตร์แขนงอื่น ๆ ด้วย มีอักษรศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี เป็นต้น จนบัดนี้ขยายไปถึงวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเปิดให้ศึกษาได้หลายแขนงแล้ว วิวัฒนาการอันได้เป็นมานี้ แสดงให้เห็นถึงเจตนาและความตระหนักแน่ ในความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาชั้นสูงในมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งแสดงความจริงให้ประจักษ์ว่าวิชาการทั้งปวงนั้นเกี่ยวเนื่องและเกี่ยวพันกัน และกันอยู่ทั้งหมด

บัณฑิตที่สำเร็จวิชาสาขาต่าง ๆ มากหลาย พร้อมกันอยู่ที่นี้แล้ว ขอให้พึงพิจารณาประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยของท่านให้ซาบซึ้ง ให้เกิดความคิด ความเข้าใจ ให้แลเห็นคติหรือแนวทางดำเนินชีวิตและการทำงานของตน เมื่อต่างได้ออกไปมีหน้าที่การงานแล้ว จักได้รู้ตัวว่าถึงแม้จะทำงานอยู่ต่างหากจากกัน ทุกคนก็ยังร่วมงานกันอยู่ในงานส่วนรวมของประเทศชาติ งานของชาตินี้จะต้องอาศัยวิชาการทั่วทุกแขนง ต้องสัมพันธ์กัน และต้องดำเนินพร้อมกันไปโดยสอดคล้อง จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละฝ่าย แต่ละคน จะต้องศึกษาเรียนรู้ถึงโครงการและความประสานสัมพันธ์ของงานส่วนรวมให้กระจ่างชัด เพื่อสามารถมองเห็นจุดรวมของงานทั้งหมด และสามารถประสานงานและส่งเสริมกันได้อย่างถูกต้องตรงจุด งานของชาติจักได้สัมฤทธิ์ผล ยิ่งความเจริญก้าวหน้า ความผาสุก ปลอดภัยและความเป็นอิสระมั่นคง ให้บรรลุแก่คนไทยทุกคนได้ตามที่มุ่งหมายไว้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองในชีวิต ทั้งมีความสุขความสวัสดิ์ตลอดกาลทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันจันทร์ ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในวันนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยเจริญมาด้วยดีทุก ๆ ด้าน การที่มหาวิทยาลัยเปิด บรรยายวิชาต่าง ๆ ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์นั้น นอกจากจะได้ประโยชน์แก่นักศึกษาแล้ว ย่อมได้ ประโยชน์แก่ผู้สนใจอื่น ๆ ที่จะหาโอกาสศึกษาเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นได้ด้วย

ขอแสดงความชื่นชมด้วย กับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติจากมหาวิทยาลัย และได้รับความสำเร็จในการศึกษา

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีอิสระในการศึกษามาก เพราะมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้เล่าเรียน ด้วยตนเองได้ตามความสมัครใจ ไม่บังคับว่าจะต้องเข้าเรียนในชั้น การให้การศึกษาตามระบบนี้ ทำให้นักศึกษา ต้องระมัดระวังควบคุมตัวเองเป็นพิเศษ ต้องเอาใจใส่ในการเรียน และต้องขยันหมั่นเพียรกันจริง ๆ มิฉะนั้น จะเรียนให้สำเร็จได้โดยยาก ข้อนี้ทำให้เกิดผลดีอย่างหนึ่งแก่บัณฑิตทุกคนที่ผ่านการศึกษามาโดยตลอด คือทำให้ มีความอุตสาหะพยายาม และมีความเข้มแข็งในจิตใจ รู้จักข่มใจ รู้จักบังคับควบคุมตัวเองได้เป็นอย่างดี ต่อไป ไม่ว่าจะประกอบภาระงานสิ่งใด ก็จะสามารถทำให้สำเร็จลุล่วงได้ไม่ยาก ทำให้มั่นใจได้ว่าจะประสบความสำเร็จ และความรุ่งเรืองในชีวิตอย่างแน่นอน ในวันนี้ จึงใคร่ขอเตือนบัณฑิตทุกคน ให้ตั้งใจรักษาลักษณะนิสัยและจิตใจ ที่เข้มแข็งซึ่งมีอยู่แล้วนี้ไว้อย่าให้เสื่อมถอย เพื่อจักได้สามารถประกอบกรณียกิจที่สำคัญยิ่งกว่าการเล่าเรียน อันได้แก่งานส่วนรวมของประเทศชาติ ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำพาชาติบ้านเมืองของเรา ให้ดำเนินก้าวหน้าไปได้ด้วยความเจริญ ความมั่นคง และความผาสุก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถ พินฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดีและความเจริญได้ทุกอย่าง และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ ประสบ แต่ความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีก เป็นวาระที่สอง และขอแสดงความชื่นชมด้วย กับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้นั้น จำเป็นจะต้องมีจิตใจเข้มแข็ง ในการระมัดระวังบังคับตนเอง และจะต้องมีความ อุตสาหะพากเพียรเป็นอย่างมาก เมื่อบัณฑิตมีความเข้มแข็งและความเพียรพยายามอย่างสูงอยู่แล้ว จึงควรจะ รักษาไว้ สำหรับใช้ประกอบกิจการงานที่ยิ่งใหญ่และสำคัญยิ่งขึ้นไปในภายหน้า เพื่อจักได้สามารถดำเนินงาน ส่วนรวมของชาติให้ลุล่วงไปด้วยดี

วันนี้ ใครจะขอให้ท่านทั้งหลายนำเอาประสบการณ์ที่ได้ผ่านพบมา มาคิดพิจารณาอีกครั้งว่า การที่ แต่ละคนมีอิสระมากในการเล่าเรียนนั้น ทำให้พลาดพลั้งเสียผลในการศึกษาและอื่น ๆ ได้ง่ายที่สุด ยิ่งมีอิสระ มากขึ้นเท่าใด ก็ต้องมีการข่มใจ บังคับใจมากขึ้นเท่านั้น หากไม่แล้วจะมาเป็นบัณฑิตอย่างนี้ไม่ได้ การข่มใจบังคับ ตนเอง ให้ชะมัดเขม้นเรียนอยู่ด้วยความหมั่นขยันนั้น ที่จริงก็คือการตั้งระเบียบข้อบังคับ หรือการกำหนดวินัย ที่ดีให้แก่ตนเอง จึงเห็นได้ว่าอิสรภาพกับวินัยซึ่งดูเฟิน ๆ เหมือนกับเป็นสิ่งตรงข้ามกันนั้น แท้จริงเป็นของคู่กัน ทั้งจำเป็นจะต้องใช้ควบคู่กันเพื่อให้ควบคุมกันอยู่เสมอ มิฉะนั้น จะหวังผลที่ดีอันพึงประสงค์ไม่ได้ อย่างท่าน ทั้งหลายซึ่งมีความรู้ความคิด สติปัญญา สามารถที่จะสร้างประโยชน์ต่าง ๆ ได้พร้อมมูลอยู่ ณ ถ้าขาดวินัย ก็อาจปล่อยตัว ปล่อยใจให้เป็นไปตามความสะดวกสบาย ทำให้สูญเสียประโยชน์ที่พึงจะได้ไปเปล่า ๆ เท่ากับ ได้เบียดเบียนทำลายตนเองและทำลายผู้อื่นให้เสียหายด้วยอย่างน่าตำหนิที่สุด เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่ทุกคน จะต้องใช้วินัยบังคับ คือบังคับให้ทำความดีความเจริญให้แก่ตน และเพื่อแผ่ความดีความเจริญนั้นแก่ผู้อื่นพร้อมกันไปด้วย ยิ่งฉลาดสามารถเพียงใด ก็ต้องปฏิบัติให้เคร่งครัดยิ่งขึ้นเพียงนั้น

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังปัญญา สามารถ พันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดี และความเจริญได้ทุกอย่าง และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในที่นี้ ประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อีกรวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิต ณ ที่นี้เป็นใจความว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีอิสระมากทั้งในการเรียนและอื่น ๆ ผู้ที่เรียนสำเร็จได้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีวินัยควบคุมบังคับตนเองอย่างเข้มงวด โดยความจริงดังนี้ ทำให้เห็นว่า อิสรภาพกับวินัยนั้นเป็นของที่จะต้องใช้ควบคู่กันเสมอ เพื่อควบคุมกันมิฉะนั้น การทำตามใจตัวเองอย่างอิสระ จะทำให้เสียประโยชน์และเกิดความเสียหาย จึงได้ขอให้บัณฑิตรักษาความมีวินัยไว้ให้มั่นคง เพื่อนำมาใช้ในการทำงานสร้างประโยชน์ตนประโยชน์ผู้อื่นให้สำเร็จผลอันสมบูรณ์

วันนี้ ใครจะขอกกล่าวเสริมแก่ท่านทั้งหลายว่า การที่ตัวท่านมีโอกาสได้เล่าเรียนจนสำเร็จ มีความรู้ความสามารถเหนือกว่าผู้อื่นอีกเป็นอันมากแล้วนั้น ย่อมทำให้เกิดภาระสำคัญขึ้นที่จะต้องทำตัวทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน และการที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ได้ดังนั้น สำคัญอยู่ที่จะต้องรู้สำนึกให้ลึกซึ้งถึงประโยชน์ส่วนรวม ต้องทำความคิดความเห็นให้กระจ่างถึงความสำคัญของส่วนรวม ว่าถ้าความมั่นคงและความเป็นปรกติเรียบร้อยของส่วนรวมมิได้มีอยู่แล้ว ตนเองจะไปมีความสุขความเจริญอยู่ ณ ที่ใดได้ทุกคนจึงจำเป็นที่จะต้องนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว และยกประโยชน์ส่วนรวมไว้เหนือประโยชน์อย่างอื่น เมื่อจะทำการงานเพื่อสร้างเสริมประโยชน์อันใด จะต้องไม่ให้ขัดกับประโยชน์ส่วนรวม หรือเบียดเบียนประโยชน์ส่วนรวมให้เสียหายเพราะจะทำให้ประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนเฉพาะนั้นเสียหายไปด้วย การทำงานทุกอย่างจำเป็นที่จะต้องให้ได้ประโยชน์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ประโยชน์นั้นจึงจะสมบูรณ์และมั่นคงถาวร เป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดีและความเจริญได้ทุกอย่าง และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในที่นี้ ประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เมื่อวันก่อน ๆ ถึงอิสรภาพกับวินัย ซึ่งจะต้องใช้ควบคู่กันไปในการกระทำทุกอย่าง เพื่อให้เกิดประโยชน์ และได้พูดถึงการทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติว่า การที่บุคคลจะทำได้สำเร็จได้ จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมแจ้งชัดก่อน จึงจะทราบชัดถึงวิถีทางที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ของชาติ ให้สำเร็จได้ตามจุดหมายที่มุ่งประสงค์

วันนี้ ขอกว่าเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า การสร้างความสำเร็จในกิจการงานทุกอย่าง ทุกระดับ รวมทั้งความสำเร็จในชีวิตของแต่ละคนด้วยนั้น ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญประกอบกันถึงสามส่วน ส่วนที่หนึ่ง คือความรู้และความชำนาญทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน หรือเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานแท้ ๆ ส่วนที่สอง คือความละเอียดถี่ถ้วน ความตั้งใจ และความอุตสาหะพยายาม ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ทำการได้ไม่ผิดพลาดบกพร่องและสำเร็จลุล่วงได้ตลอด ไม่ทิ้งขว้างละวางเสียกลางคัน ส่วนที่สามนั้น ได้แก่สติความระลึกรู้ตัว และปัญญาความรู้ชัดหรือความเฉลียวฉลาดที่จะหยุดคิดพิจารณาถึงจะทำคำที่จะพูดทุกอย่าง ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรงตามกระบวนการของเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ดำเนินชีวิตและการงานไปในทางเจริญ และบรรลุความสำเร็จที่สมบูรณ์ได้ในการที่แต่ละคนจะออกไปประกอบกิจการงานสร้างความเจริญความสำเร็จแก่ตนแก่ส่วนรวมต่อไป จึงขอให้ตั้งใจพยายามใช้ปัจจัยทั้งสามส่วนให้ครบถ้วนทุกกรณีไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดีและความเจริญได้ทุกอย่าง และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ ประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ตลอดทุกเมื่อไป.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๒
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๑

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานวาท กิจการของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ มาด้วยดี. ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ และพร้อมที่จะออกไปประกอบกิจการงานเป็นกำลังของบ้านเมืองต่อไป

บัณฑิตซึ่งอยู่ในที่ประชุมนี้ นับว่ามีประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการศึกษามาพอสมควร. คงจะมองเห็นว่า การกระทำงานหรือการเล่าเรียนวิชาการใด ๆ ก็ตาม มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติที่ละขั้นทีละตอน ต่อตามกันมาเป็นลำดับ ตั้งแต่เบื้องต้นแล้วค่อยก้าวหน้าขึ้นมาจนสำเร็จ เช่น ต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถม มัธยม ขึ้นมาจนถึงอุดมศึกษา แต่ละประโยคหรือแต่ละระดับ ก็ยังต้องศึกษาวิชาหลาย ๆ อย่างพร้อมกันมาด้วย. เมื่อได้ศึกษาตามขั้นตอน จนครบหลักสูตรที่กำหนด พร้อมกันหมดทุกวิชาแล้ว จึงจะสำเร็จการศึกษา ได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรอย่างที่แต่ละคนได้รับในวันนี้

ในชีวิตส่วนตัว หรือชีวิตการงาน ที่กำลังเริ่มต้นต่อไปนี้ ก็เป็นเช่นเดียวกัน แต่ละคนจะต้องค่อย ๆ ปฏิบัติต่อตามขึ้นไปเป็นขั้น ๆ ให้สำเร็จเป็นอย่าง ๆ ไป เช่น ในการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ การเก็บหอมรอมริบ เพื่อสร้างฐานะ การสร้างครอบครัว การสร้างชื่อเสียงคุณงามความดี. เมื่อใดได้ตั้งใจพากเพียรปฏิบัติได้สมบูรณ์ ครบตามลำดับ และครบถ้วนทุกด้านแล้ว เมื่อนั้นจึงจะประสบความสำเร็จที่แท้จริง. ดังนั้น ทุกคนจึงควรเข้าใจถึงการสร้างความสำเร็จของตนเอง ให้กระจ่างชัดเสียตั้งแต่บัดนี้ แล้วพยายามสร้างความสำเร็จให้แก่ตน โดยอาศัยความตั้งใจอย่างมั่นคง ในจุดประสงค์อันใดอันหนึ่ง ที่พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่าถูกต้องและเป็นความเจริญที่แท้จริง เป็นปัจจัยประการแรก อาศัยความสัตย์จริง ที่จะปฏิบัติตามความตั้งใจนั้น เป็นปัจจัยประการที่สอง และอาศัยความพากเพียรเข้มแข็ง เป็นปัจจัยประการที่สาม ที่จะทำให้ดำเนินก้าวหน้าถึงจุดหมายได้ เชื่อว่า ถ้ากระทำได้ดังนี้ จะประสบความสำเร็จได้โดยสวัสดิ

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุข ความก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่ การงาน สมที่ตั้งใจปรารถนาทุกคน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่าง ๆ
ของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ เชียงใหม่ ครั้งที่ ๑
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ เชียงใหม่ ในโอกาสนี้ และมีความพอใจที่ได้ทราบจากรายงานของอธิการบดีว่า กิจการต่าง ๆ ทั้งทางวิชาการและการปฏิบัติ เจริญก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ และพร้อมที่จะออกไปประกอบ การงานเป็นกำลังของบ้านเมือง

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแห่งนี้ ถึงแม้จะได้ฐานะใหม่ และมีบัณฑิตสำเร็จใหม่เป็นรุ่นแรก แต่ก็ เป็นสถาบันการศึกษาเก่าแก่มีชื่อเสียงมานาน ผู้เรียนสำเร็จออกไปจากแม่โจ้ ก็ได้ออกไปเป็นกำลังสำคัญ ทำการงาน ให้เป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมืองอย่างมากมาหลายรุ่นแล้ว จึงต้องถือว่ามีความเกียรติประวัติอันน่าภูมิใจ และมีผลงาน คือการช่วยเหลือประคับประคองเกษตรกรรมของชาติ อันเป็นประโยชน์และเป็นกุศลอันน่าเต็มต้นชื่นใจยิ่ง

การเกษตรนั้นนับว่าเป็นงานที่สำคัญมากสำหรับประเทศเรา เพราะเป็นงานที่สร้างเสริมความสุขสมบูรณ์ ให้แก่บ้านเมืองโดยส่วนรวม ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตร จึงควรต้องเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยความรู้ ความรู้ จัก ลังเกตุพิจารณา ตลอดจนความขยันหมั่นเพียร และความบากบั่นอดทน ผู้ศึกษาสำเร็จแล้ว เป็นผู้ที่ได้รับการ ฝึกหัดอบรมมาให้สามารถพร้อม ทั้งที่จะออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว ทั้งที่จะไปเป็นครูบาอาจารย์ จึงขอให้ตั้งใจ ปฏิบัติงานตามความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มกำลัง อีกประการหนึ่ง งานด้านการเกษตรนี้ ย่อมมีปัญหาที่จะต้อง ประสบอยู่เสมอ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกคนจึงควรจะใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาและฝึกหัดมา ให้เป็นรากฐานเพื่อที่จะ ขวนขวายหาความรู้อันก้าวหน้ามาเพิ่มเติมอยู่เสมอด้วย เพื่อช่วยให้กิจการเกษตรพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้น และเพื่อให้ ความรู้ความชำนาญที่ค้นคว้าขึ้นใหม่ได้สืบทอดไปถึงเกษตรกรรุ่นหลัง ๆ ต่อไป

ขอให้ทุกคนตั้งปณิธานอันมั่นคงไว้แต่แรกเริ่ม ที่จะสร้างชาติความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมือง และ ตั้งใจให้มั่นคง ที่จะบำเพ็ญตนเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรทั้งปวงได้ยึดถือ เป็นแบบฉบับได้จริง ๆ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุข ความสวัสดิและความก้าวหน้าพร้อมทุกประการ สมตามที่แต่ละคนตั้งใจปรารถนาไว้.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และที่ได้ทราบรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยด้วยว่า มหาวิทยาลัยพยายามดำเนินโครงการศึกษาวิจัยทางวิชาการหลายอย่างอย่างขะมักเขม้น เกี่ยวกับการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ ทุก ๆ ด้าน สำหรับที่จะนำไปปฏิบัติให้ได้ผลทันที

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ และที่จะได้มีโอกาสได้ใช้วิชาการให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ถ้าเราถือว่าบุคคลทุกคนเป็นผู้ที่ต้องเรียนรู้อยู่เสมอแล้ว การศึกษาที่ท่านทั้งหลายได้ผ่านมา ก็นับว่าเป็นขั้นหนึ่งตอนหนึ่งของการศึกษาในชีวิต ซึ่งจะต้องดำเนินต่อไปอีกมาก และการที่ทุกคนจะนำวิชาความรู้ไปปฏิบัติงานนั้น ก็คือการเรียนรู้ขั้นต่อ ๆ ไปนั่นเอง ในเรื่องนี้ ท่านจำเป็นจะต้องทราบตระหนักตั้งแต่ต้นว่า การที่จะศึกษาหรือเรียนรู้ได้ลึกตื้นมากน้อย อย่างไร ซึ่งจะนำไปทำประโยชน์ต่อไปอีกได้กว้างขวาง ดีชั่ว เพียงไหน ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานปฏิบัติตัวของท่านเองเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้น เมื่อทุกคนได้รับการศึกษาที่ดี ที่สูง เป็นรากฐานอันมั่นคงอยู่แล้ว จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ตั้งใจให้แน่วแน่และอุตสาหะพยายามให้เต็มกำลัง ที่จะนำเอาวิชาการ พร้อมทั้งสติปัญญาความสามารถที่มีอยู่ ไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ให้มากที่สุด อย่าปล่อยตัว อย่าปล่อยทุกสิ่งทุกอย่าง ให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ท่านทั้งหลายจักได้มีความเจริญก้าวหน้า จักได้เรียนรู้แต่สิ่งที่มีค่า และมีชีวิตที่เต็มไปด้วยความสุขความสวัสดิ์ ทั้งจักได้รวมกันเป็นกำลังจรรโลงชาติ บ้านเมืองของเรา ให้ดำรงวัฒนาตลอดสืบไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญในชีวิตสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา ที่จะสร้างความดีงามและความก้าวหน้ารุ่งเรือง จงทั่วกันทุกคน.

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในโอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยสามารถดำเนินกิจการมาได้ด้วยดี ทั้งในการให้การศึกษาและในการค้นคว้าวิจัยเพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง

ขอแสดงความชื่นชมด้วยกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และจะได้ออกไปร่วมมือกันปฏิบัติงานสำคัญของชาติ

มีความเข้าใจอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในเวลานี้ว่า การทำงานโดยมากมีปัญหาและอุปสรรคมากมาย จะทำกันตรงไปตรงมามากไม่สำเร็จ ต้องใช้วิธีการพลิกแพลงนอกระบบต่าง ๆ เข้าแทนที่ กระนั้นแล้ว ผลงานที่แท้อันควรประสงค์ก็ยังคงบกพร่องล้มเหลว ใครก็ตามที่เป็นคนสุจริตเที่ยงตรง ย่อมไม่ต้องการให้เป็นดังนั้น และคงจะปรารถนาจะช่วยกันแก้ไข การที่จะร่วมมือกันทำงานราบรื่น สำเร็จ และดำเนินก้าวหน้าต่อเนื่องกันไปได้นั้น นักปฏิบัติงานทุกคนจะต้องมีวินัยสำหรับใช้กับตนเอง คือ ต้องไม่ประมาทปัญญา ต้องรักษาความจริงใจ ต้องสลัดทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทราวม่ออันแอ และต้องทราบตระหนักในความสำรวม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่จะช่วยให้งานเป็นงาน และให้ชีวิตมั่นคงเป็นสุข

ประการแรกที่ว่าต้องไม่ประมาทปัญญานั้น ขอให้เข้าใจว่าปัญญา อันได้แก่ความรู้ความฉลาด ที่เกิดขึ้นได้ด้วยความคิดพิจารณาตามเหตุผลอันถูกต้องแยกกาย เป็นทั้งรากฐานและปัจจัยสำคัญแท้จริงของงานทั้งปวง ถ้าประมาทปัญญา ไม่ใช้ปัญญาเป็นหลักทำงาน เพราะละเลยหรือเพราะนึกดูหมิ่นตัวเองว่าโง่เขลาแล้ว อกติความลุ่มหลง ความเพ้อฝันก็จะเข้ามาแทนที่ แล้วจะหวังอะไรได้จากสิ่งเหล่านั้น นอกจากความวิบัติเสียหายทุกคน จึงจำเป็นต้องใช้ปัญญาตลอดเวลาและตลอดชีวิต การพยายามคิดพิจารณาใคร่ครวญตามเหตุผลและหลักวิชาอยู่เสมอ จะทำให้ฉลาด สามารถ และได้รับความสำเร็จเพิ่มพูนขึ้นเสมอ และคนเรานั้น เมื่อทำอะไรได้สำเร็จ ก็ย่อมเกิดกำลังใจที่จะให้ได้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

นอกจากไม่ประมาทปัญญาตนแล้ว ยังประมาทปัญญาคนอื่นไม่ได้ด้วย เพราะการประมาทหมิ่นปัญญาคนอื่น ไม่ยอมทำตามความคิดและความรู้ของคนอื่นนี้แหละ เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้งานต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักต้องเริ่มต้นใหม่อยู่ร่ำไป และต้องล้มเหลวมากกว่ามากแล้ว ผู้มีความคิดควรจะต้องเข้าใจว่า ปัญญาของผู้อื่นที่เขาคิดมาดีแล้ว ได้ใช้มาดีแล้วในการงานนั้น ย่อมเป็นพื้นฐานอย่างดีสำหรับเรา ที่จะก่อสร้างเสริมความเจริญให้จงอกงามมั่นคงต่อไป การประมาทปัญญาผู้อื่นจึงเท่ากับไม่ได้ใช้พื้นฐานที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ ซ้ำยังรื้อถอนออกเสียด้วย ด้วยความโง่เขลา จึงจำเป็นต้องหัดนับถือปัญญาผู้อื่นกันให้เป็น เพื่องานที่ทำจักได้ดำเนินต่อเนื่องกันไปได้ไม่ติดขัด ปฏิบัติง่าย และสำเร็จประโยชน์อันสมบูรณ์ตรงตามความมุ่งประสงค์ได้โดยสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์

ขออวยพรให้บรรดาบัณฑิตมีความเจริญก้าวหน้าดังประดิษฐานอันตั้งไว้โดยธรรมทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ณ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนทั่วกัน

เมื่อวานนี้ ได้พูดถึงการไม่ประมาทปัญหาและการใช้ปัญญาให้เป็นหลักเป็นปัจจัยในการทำงาน อันเป็นวินัยข้อแรกที่จะช่วยให้งานทุกอย่างดำเนินไปได้โดยราบรื่น และสำเร็จประโยชน์ได้โดยสมบูรณ์แท้จริง วันนี้จะขอพูดถึงวินัยข้อที่สอง คือการรักษาความจริงใจ

ความจริงใจเป็นอย่างไรเป็นเรื่องไม่ต้องอธิบายและไม่เป็นปัญหา เพราะทราบกันอยู่และมีกันอยู่ทั่วทุกคน ปัญหาอยู่ตรงที่ว่า ความจริงใจนั้น เรามักมีกันไม่ตลอด ไม่ช้าไม่นานก็หลงลืมละทิ้งกันเสียแล้ว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาได้มากมาย เนื่องมาจากความระแวงสงสัยเข้าใจผิดกันในวงงานทั้งปวง จึงต้องสอนกันให้ติดตามรักษาความจริงใจ และให้ถือเป็นวินัยในชีวิต

ความมีใจจริงที่ขาดไม่ได้ในการทำงานมีสองประการ ประการที่หนึ่งคือความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ซึ่งมีลักษณะประกอบด้วยความซื่อตรง เมตตา หวังดี พร้อมเสมอที่จะร่วมมือช่วยเหลือและส่งเสริมกันทุกขณะ ทั้งในฐานะผู้มีจุดประสงค์ที่ร่วมกัน และในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมชาติร่วมโลกกัน ประการที่สองได้แก่ความจริงใจต่องาน มีลักษณะเป็นการตั้งสัตย์อธิษฐานหรือการตั้งใจจริงที่จะทำงานให้เต็มกำลัง กล่าวคือ เมื่อได้พิจารณาด้วยปัญญาเป็นที่แน่ชัดแล้ว ว่างานที่จะทำนั้นเป็นประโยชน์จริง ก็ตั้งสัตย์สัญญาแก่ตัวเอง ผูกพันบังคับตัวเองให้กระทำจนเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ให้ได้ผลดีที่สุด ความจริงใจสองประการนี้ พิจารณาดูแล้ว จะเห็นว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะป้องกันกำจัดปัญหาขัดแย้งและความย่อหย่อนล่าช้าโดยสิ้นเชิง วงงานใดมีผู้ร่วมงานที่รักษาความจริงใจไว้ได้มั่นคง ก็เป็นอันเชื่อได้ว่าจะได้รับผลสำเร็จที่สมบูรณ์เต็มเปี่ยมทุกเมื่อ

ขออวยพรให้ทุกคนมีความเข้มแข็ง ที่จะติดตามรักษาความจริงใจของตน ๆ ไว้ได้ทุกเมื่อ ไม่ว่าจะตกอยู่ในสภาพการณ์และสถานที่ไหน ๆ เพื่อจักได้เป็นผู้สามารถในการปฏิบัติงาน และสามารถนำพาตัวให้ประสบกับความสุขสวัสดิ์ ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าทุกประการได้ สมตามที่มุ่งปรารถนาไว้.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ณ สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๑

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทั้งหลายที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

วันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดถึงการไม่ประมาทปัญญาและการรักษาความจริงใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นวินัยสำคัญในชีวิตและในการทำงาน วันนี้จะพูดถึงวินัยข้อต่อไป คือการสลัดทิ้งความคิดจิตใจอันต่ำทราม

จิตอันต่ำทรามนั้นคือจิตใจที่อ่อนแอ ไม่กล้าและไม่อดทนที่จะประกอบความเพียรพยายามเพื่อความดีและความสำเร็จในทางที่ถูกต้องเป็นธรรม หากแต่เห็นแก่ความสะดวก เอาแต่ง่ายเข้าว่า โดยไม่คำนึงถึงคุณความดี จิตใจเช่นนี้จึงทำให้บุคคลเป็นคนมักง่าย ยอมเกลือกกลั้วอยู่กับสิ่งเลวทรามและทุจริต ไม่ว่าจะการสิ่งใดก็หาแต่ทางที่ง่ายที่ต่ำ เพราะเห็นไปว่าจะได้ผลโดยสะดวกรวดเร็วด้วยวิธีการอย่างนั้น ซึ่งความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ คนมักง่าย ผู้เห็นแต่กับความสะดวกนี้ ยิ่งทำงานไปก็ยิ่งก่อปัญหา เพราะไม่เคยชินกับงานที่ยากลำบาก ไม่เคยฝึกเผชิญกับความอดทน กับความจริง และการแก้ปัญหาในทางที่ถูก ผลที่สุดจะเอาตัวไม่รอด จะต้องจมอยู่ในมคือความต่ำทรามนั่นเอง งานที่ตนทำก็ต้องพลอยทรุดต่ำลงไปด้วย จึงใคร่จะให้ทุกคนลองคิดพิจารณาดู หากผู้ใดมีความคิดจิตใจดังกล่าวอยู่จะได้ละทิ้งเสียแต่ต้นมือ

ขออวยพรให้บรรดาบัณฑิตมีความคิดจิตใจที่เข้มแข็ง สมบูรณ์ด้วยปัญญาความฉลาดรู้คิดโดยถูกต้อง เพื่อให้สามารถเอาชนะความมักง่ายใฝ่ต่ำ และสามารถปฏิบัติงานปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกที่ดี และได้รับความสุขความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง ตามที่ตั้งใจปรารถนา.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ณ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกคำรบหนึ่ง และที่ได้ทราบรายงานผลงานของมหาวิทยาลัยในรอบปีการศึกษาที่ล่วงแล้ว ซึ่งนำพหุใจอนุโมทนา ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน

สามคราวที่แล้ว ข้าพเจ้าได้พูดถึงวินัยสำคัญของชีวิต ซึ่งจะช่วยให้แต่ละคนสามารถทำงานให้สำเร็จ ราบรื่น และเจริญก้าวหน้าได้โดยแท้จริง วินัยดังกล่าวได้แก่การไม่ประมาทปัญญา การตามรักษาความจริงใจ และการสลัดทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทราม วันนี้จะได้พูดถึงวินัยอีกข้อหนึ่ง คือความสำเนียงตระหนักในความสงบ ส่ำรวม

ความสงบส่ำรวมในที่นี้ หมายถึงความเรียบร้อยเป็นปรกติ ทั้งในจิตใจและการกระทำ อันประกอบด้วย ความไม่ตื่นเต้นหัวงไหว ความหนักแน่นเป็นกลาง ความมีสติและความรู้ตัว การรู้จักส่ำรวมระวังกายใจให้สงบเป็น ปรกตินั้น จะช่วยให้การยั้งคิด ก่อหน้าที่จะลงมือกระทำการทุกอย่าง เมื่อยั้งคิดได้ ก็จะมีโอกาสอันประเสริฐ ที่จะใช้ปัญญาพิจารณางานที่ทำโดยกระจ่างชัด ให้เห็นทางและวิธีการที่จะปฏิบัติได้โดยถูกต้องเที่ยงตรง พอเหมาะ พอดี ให้เกิดประโยชน์อันสมบูรณ์แก่งาน ในทางตรงข้าม งานใด ๆ ก็ตาม ถ้าไม่ทำด้วยใจและด้วยอาการที่สงบ ส่ำรวม ความรีบร้อน พุ่งซ่าน หลงผิด และอคติ ทุก ๆ อย่าง ก็จะเข้าปิดบังหนทางที่จะนำปัญญาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ จนหมดสิ้น และเมื่อนำปัญญามาใช้ไม่ได้ ก็ยากที่จะทำงานให้ถูกต้องได้ ความผิดพลาดและความเสียหาย นานาประการอยู่ในวิสัยที่จะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ จึงใคร่จะให้บัณฑิตแต่ละคนศึกษาพิจารณาความสงบส่ำรวมนี้ ให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญโดยถ่องแท้

ขออวยพรให้ทุกคนมีจิตใจสงบหนักแน่น เพื่อสามารถสร้างสรรคความสำเร็จ ความมั่นคง ความสุขสวัสดิ์ และความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนแก่ประเทศชาติได้ สมตามที่มีปณิธานปรารถนา.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ณ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นคำรบที่ห้า และขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาบัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

ในคราวก่อน ข้าพเจ้าได้พูดถึงข้อปฏิบัติอันเป็นวินัยของบัณฑิตในการปฏิบัติตัวปฏิบัติงานไปแล้ว รวมถึงข้อ คือ การไม่ประมาทปัญญา การตามรักษาความจริงใจ การสลัดทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทราม และการสำเหนียกตระหนักในความสงบสำรวม วันนี้ จะพูดถึงผลของการที่ได้อบรมวินัยทั้งนั้นให้เกิดมีขึ้นในตัวว่าจะส่งเสริมให้เกิดความสามารถพิเศษขึ้นสองประการ

ประการแรก ผู้ที่ใช้ความรู้ความฉลาดเป็นหลักในการทำงาน มีความจริงใจทั้งต่องานและต่อผู้ร่วมงาน โดยปราศจากความคิดจิตใจที่มักง่ายใฝ่ต่ำ ทั้งรู้จักสำรวมกายใจ ให้ยังคิดด้วยปัญญาอยู่เสมอเป็นปกติ ก่อนที่จะทำการทั้งปวงนั้น จะสามารถมองเห็นประโยชน์ที่แท้จริงพึงประสงค์ของงานได้อย่างกระจ่างแจ้ง ไม่ลัษน สงสัย และสำคัญผิดในประโยชน์ คือไม่เห็นว่าการได้บางอย่างอื่นจะสำคัญควรมุ่งหมายยิ่งไปกว่าประโยชน์โดยตรงแท้ของงานนั้น ประการต่อไป เมื่อลงมือกระทำโดยเพ่งเล็งประโยชน์เป็นสำคัญ ก็จะสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างได้ถูกต้องตรงกับจุดมุ่งหมาย ไม่ต้องล่าช้าเสียประโยชน์ไปกับความหลงผิดและกระบวนการปฏิบัตินอกกรอบต่าง ๆ อันจะทำให้เปลืองเปล่า ทั้งความคิด กำลังแรง ทุนรอน และโอกาสอันมีค่า อย่างน่าเสียดาย

ขออวยพรให้ทุกคนมีกำลังใจเข้มแข็งมั่นคงในภายในจิตใจ เพื่อสามารถคิดอ่านและกระทำการงานทุกอย่างให้สัมฤทธิ์ผลอันเลิศ จักได้ประสบความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตตามที่มุ่งประสงค์.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ณ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง เป็นคำรบที่หกในปีนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ได้รับความสำเร็จการศึกษาทั่วกันทุกคน

เมื่อวันก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า การทำงานในเวลามีปัญหา มักจะต้องใช้วิธีการนอกระบบต่าง ๆ แทนการทำตรงไปตรงมา แม้กระนั้นผลที่ได้ก็ยังคงพร่องล้มเหลว ลื่นเป็ลือง ทุรอนและประโยชน์ไปอย่างน่าเสียดาย ข้าพเจ้าจึงได้นำข้อปฏิบัติอันเป็นวินัยของการทำงานมาพูดให้ฟัง และได้กล่าวอธิบายว่าการทำงานด้วยวินัยสี่ข้อ คือ ใช้ปัญญาความฉลาดเป็นหลักปฏิบัติ รักษาความจริงใจให้หนักแน่น มั่นคง ละทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทราม และสำนึกตระหนักในความสงบสำรวมอยู่เสมอ จะนำไปบังเกิดผลดีแก่ ผู้ปฏิบัติสองประการ คือทำให้สามารถและเห็นประโยชน์อันเป็นวัตถุประสงค์แท้จริงของงานโดยกระจ่างชัด ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เมื่อทำงานโดยเพ่งเล็งถึงประโยชน์เป็นสำคัญแล้ว ก็จะสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตรง ตามจุดมุ่งหมาย ไม่ต้องเสียเวลาเสียประโยชน์ไปกับความสับสน หลงผิด และความเปลืองเปล่าทั้งปวง

ผลทั้งสองประการ จากปฏิบัติตามวินัยดังกล่าวแล้ว ยังจะบังเกิดผลรวบยอดให้อีกชั้นหนึ่ง คือทำให้ งานทุกอย่างมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม และสำเร็จผลเลิศโดยราบรื่นพร้อมทั้งอำนวยความสะดวกประโยชน์สุขและความเจริญรุ่งเรือง อันเป็นสิ่งปรารถนา ให้แก่บุคคลและชาติบ้านเมืองโดยส่วนรวมสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกประการ

ขออวยพรให้ทุกคนมีความสุขความสวัสดิ์ พร้อมด้วยความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองทุกอย่าง ทั้งในชีวิตและการงานทุกเมื่อ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโอกาสนี้ รายงานกิจการในรอบปีของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการปรับปรุงต่าง ๆ ทั้งในด้านบุคลากร วิชาการ การบริหารและบริการ ซึ่งตั้งใจทำอย่างจริงจังนั้น เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีอุปการคุณ พร้อมทั้งผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ ที่ได้รับเกียรติและความสมประสงค์ในสิ่งที่มุ่งหมายไว้

ผู้ที่เรียนสำเร็จปริญญาแล้ว คนทั่วไปจะยกย่องนับถือว่ามีสติปัญญา ซึ่งหมายความว่า เป็นผู้มีความรู้สูง อันคำที่พูดกันว่า “สติปัญญา” นี้ ถ้าพิจารณาให้ละเอียดลงไป ก็จะมีสองส่วน คือ “สติ” ส่วนหนึ่ง “ปัญญา” อีกส่วนหนึ่ง แต่ละส่วนยังมีความหมายต่างกันไปอีก แล้วแต่จะใช้ในทีใด กับคำใด เช่นพูดว่า สติปัญญาน สติสัมปชัญญะ สติวินัย สติสมประดี ลิ่นสติ หมดสติ ไม่ได้สติ สามคำแรก ใช้ในภาษาศาสนา “สติ” ในคำว่า “สติปัญญาน” หมายความว่าความระลึกได้ในสภาพของตนเอง “สติ” ในคำว่า “สติสัมปชัญญะ” หมายความว่าระลึกได้ในทางรู้ตัว เพราะใช้ควบกับ “สัมปชัญญะ” ซึ่งแปลว่าความรู้ตัวในทุกอิริยาบถทุกขณะ “สติ” ในคำว่า “สติวินัย” หมายความว่าถึง ความรู้จักผิดชอบชั่วดี อีกสี่คำข้างหลังใช้ในภาษาพุทธธรรมดา “สติ” ในคำว่า “สติสมประดี” เป็นคำซ้อนกัน คือคำ “สติ” เป็นไทยมคธ “สมประดี” เป็นไทยสันสกฤต แปลว่า ความรู้สึกตัว ในความหมายว่ารู้สึกตัวเพราะมิได้สลบไสลไป ด้วยกันทั้งคู่ “สติ” ในคำว่า “ลิ่นสติ” ก็มีความหมายว่า ความรู้สึกตัวเพราะมิได้สลบไสลเหมือนกัน พอถึง “เสียดสติ” คำว่า “สติ” กลายเป็นความรู้ตัวเพราะมิได้พินเพื่อนในความคิดอ่านหรือเป็นบ้าเป็นหลังไปเสียแล้ว ยิ่งพูดว่า “ไม่ได้สติ” ในสำนวนปัจจุบันที่ใช้เป็นคำคะนองด้วย คำว่า “สติ” ก็ยังมีความหมายแปลกไปค่อนข้างกว้างขวาง ซึ่งคิดว่าทุกคนพอจะนึกออกเองได้ จึงไม่ขอแปลให้ฟัง สรุปแล้ว “สติ” นี้เป็นสิ่งที่ดีทั้งนั้น ไม่ว่าจะใช้ในความหมายอย่างไร และถ้าขาดสติไป ก็จะยุ่งกันยกใหญ่ทีเดียว

วันนี้จึงอยากจะแนะนำผู้ที่ตั้งใจไว้ดี ที่จะทำตัวทำงานให้เกิดประโยชน์ ทั้งแก่ตัวทั้งแก่ส่วนรวมว่า เมื่อคนทั้งหลายยกย่องให้เป็นผู้มีสติแล้ว ก็ขอให้ผู้มีสติให้ครบทุกลักษณะตามที่ได้ยกตัวอย่างให้เห็นเพื่อสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์อันพึงประสงค์ ให้สำเร็จได้โดยสมบูรณ์บริบูรณ์

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ ทั้งในชีวิตและในหน้าที่การงาน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นวาระที่สอง ขอถือโอกาสอันเป็นมงคลนี้แสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุก ๆ คน

เมื่อวันวาน ได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นที่ประจักษ์เป็นใจความว่า ผู้ที่เรียนสำเร็จอุดมศึกษาแล้ว คนทั่วไปจะยกย่องว่าเป็นผู้มีสติปัญญา ซึ่งหมายความว่ามีความรู้สูงในด้านวิชาการ ที่จริงคำว่า “สติปัญญา” นั้นประกอบด้วย “สติ” ส่วนหนึ่ง “ปัญญา” อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งแต่ละส่วนแต่ละคำยังมีความหมายแยกออกไปอีก ได้อธิบายถึงความหมายของ “สติ” ไปแล้ว วันนี้จึงจะพูดถึงปัญญาต่อไป

“ปัญญา” แปลตามพจนานุกรมว่าความรู้ทั่ว ตามอรรถะหมายความว่าหลายอย่าง อย่างหนึ่งคือความรู้ทุกอย่าง ทั้งที่เล่าเรียนจดจำมา ที่พิจารณาใคร่ครวญคิดเห็นขึ้นมา และที่ได้ฝึกฝนอบรมให้คล่องแคล่วชำนาญขึ้นมาในตัวเอง อีกอย่างหนึ่ง เมื่อมีความรู้ความจำเจนชำนาญในวิชาต่าง ๆ ดังว่าจะยังผลให้เกิดเป็นความเฉลียวฉลาดขึ้นในตัวบุคคล แต่ประการสำคัญคือความรู้ที่ผนวกกับความเฉลียวฉลาดนั้น จะรวมกันเป็นความสามารถพิเศษขึ้น คือความรู้จริงรู้แจ้งชัด รู้ตลอดในสิ่งที่ได้มีโอกาสศึกษา ซึ่งจะให้ผลต่อไปเป็นความรู้เท่ากัน เป็นต้นว่ารู้เท่าทันความคิด จริต ทฤษฎี และเจตนาของคนทั้งปวงที่สมาคมด้วย รู้เท่าทันเหตุการณ์สภาพการณ์ทั้งหลายที่ผ่านพบ เมื่อรู้เท่าทันแล้ว ก็จรรู้จะเห็นแนวทางและวิธีการ ที่จะหลีกเลี่ยงอุปสรรคปัญหาและความเสื่อม ความล้มเหลวทั้งปวงได้ แล้วดำเนินไปตามทางที่ถูกต้องเหมาะสม จนบรรลุความสำเร็จและความเจริญวัฒนาที่มุ่งหมายไว้ ข้าพเจ้าใคร่ขอให้บัณฑิตแต่ละคนได้ศึกษาคือสำเหนียกตระหนักใน “ปัญญา” ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนตลอดชีวิต เพื่อประโยชน์ของตนของส่วนรวมตามที่ปรารถนา

ขออวยพรให้ทุกคนประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ พร้อมด้วยความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในชีวิตและในหน้าที่การงานตลอดไปทุกเมื่อ.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง เป็นคำรบสาม ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ได้รับรางวัลกับทุนประเภทต่าง ๆ ทุกคน

สองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า ผู้เรียนจบชั้นอุดมศึกษาย่อมได้รับความยกย่องนับถือว่าเป็นผู้มีสติปัญญา คือมีวิชาความรู้สูง แต่ที่จริงคำว่า “สติปัญญา” มีความหมายกว้างขวางกว่านั้นมาก สติ หมายความว่า ความระลึกได้ก็ได้อ ความรู้สึกตัวก็ได้ ความไม่วิปลาศก็ได้ ความรู้จักผิดชอบก็ได้ ปัญญา ก็หมายถึง ความมีวิชาความรู้ ความรู้ทั่วหรือความรู้รอบรู้ ความรู้จริงรู้ตลอด หรือจะหมายถึง ความเฉลียวฉลาดและสามารถ ซึ่งเกิดขึ้นจากการศึกษาและความคิดพิจารณาก็ได้ ผู้ที่มี “สติปัญญา” จึงควรมีทั้ง “สติ” และ “ปัญญา” โดยครบถ้วนทุกลักษณะ เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันและรู้แจ้งจริงในสิ่งต่าง ๆ และสามารถพิจารณาหาลู่ทางกับทั้งวิธีการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติตัวปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์บริบูรณ์

นอกจากสติปัญญาแล้ว ทุกคนสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมั่งคั่งจิตใจหรือมีใจจริงอย่างหนักแน่นต่อภาระหน้าที่และกิจการทั้งปวงของตนที่มีอยู่ วิธีตั้งความจริงใจที่ถูกต้องนั้น คือต้องใช้สติปัญญาพิจารณาให้เห็นว่าสิ่งนั้น ๆ เป็นประโยชน์และเป็นธรรมแท้จริงโดยแน่ชัดก่อน จึงตั้งสัจจะที่จะปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ถ้ามิได้พิจารณาจนเห็นประโยชน์เห็นความถูกต้องเป็นธรรมแน่ชัดก่อนแล้ว ก็ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะปลงใจตั้งสัจจะอย่างใดลงไปในเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะอาจเกิดโทษทุกข์และความเสียหายอันประมาณมิได้ขึ้นในภายหลัง ข้าพเจ้าใคร่ขอให้บัณฑิตแต่ละคนมีทั้งสติ ทั้งปัญญา ทั้งความตั้งใจจริงโดยพร้อมมูล เพื่อจักได้สามารถนำพาตัวเองตลอดจนถึงประเทศชาติ ก้าวหน้าไปสู่ความสุขสมบูรณ์และความปลอดภัยมั่นคงได้สำเร็จ ตามที่ไทยทุกคนที่เป็นไทปรารถนาอยู่

ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายในที่นี้ประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ มีความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต และหน้าที่การงานครบถ้วนทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๑

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ทราบรายงานว่ากิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาด้วยดี ขอขอบใจที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มอบปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางวิศวกรรมชลประทานให้ข้าพเจ้า ทั้งขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

เป็นที่เข้าใจกันอยู่ว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยมิใช่การศึกษาทางวิชาการอย่างเดียว หากรวมถึงการศึกษาหาประสบการณ์ทางด้านอื่นด้วยเช่นด้านสังคมเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือการศึกษาระดับสูงนี้ จะต้องมุ่งหมายถึง “วิชาการ” และต้องถือเอา “วิชาการ” เป็นหัวใจหรือเป็นแกนกลางก่อน และให้ประสบการณ์ด้านอื่นเจริญงอกงามออกจากแกนวิชาการนั้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้รอบและความเฉลียวฉลาดรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ อันจะส่งเสริมให้สามารถนำเอาวิชาการที่มีอยู่ออกใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์แท้จริง ถ้ามหาวิทยาลัยเกิดเห็นว่ากิจกรรมอื่น ๆ สำคัญไปกว่าวิชาการแล้ว ความหมายของคำว่า “มหาวิทยาลัย” ก็จะเปลี่ยนแปลงไป คือมิใช่แหล่งความรู้แห่งวิทยาการที่แท้จริง นักศึกษาก็ดี บัณฑิตก็ดี ครูบาอาจารย์และผู้บริหารงานของมหาวิทยาลัยก็ดี จึงควรอย่างยิ่งที่จะรักษาความหมายที่แท้จริงไว้ อย่าให้กลายเป็นอื่น

มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญประการแรก ที่จะส่งเสริมกิจการด้านวิชาการให้เจริญก้าวหน้าและกว้างขวางลึกซึ้ง แล้วจัดการให้นักศึกษาได้เล่าเรียนอย่างดี ให้แต่ละคนได้รับวิชาความรู้ตามที่ตั้งใจจะเรียนอย่างเต็มที่ โดยถือหลักว่าการเรียนจากครูบาอาจารย์และตำรับนั้นเป็นทางลัด ทำให้เรียนรู้ได้รวดเร็วกว่าการค้นคว้าด้วยตนเอง หากจะให้ค้นคว้า ก็ต้องสอนวิธีให้ ไม่ใช่ปล่อยให้ค้นกันตามยถากรรมแบบงมเข็มในมหาสมุทร ซึ่งออกจะน่าเบื่อหน่ายและสิ้นเปลืองอย่างยิ่งไปทุกสิ่งทุกอย่าง อีกประการหนึ่ง สิ่งทั้งหลายอันเกี่ยวกับการแสดงผลการเรียน เช่น ระบบคะแนน เกียรตินิยม รางวัลการศึกษา ล้วนมีความสำคัญ มีอุปการะส่งเสริมการศึกษาทั้งสิ้น เพราะสิ่งเหล่านั้น นอกจากจะช่วยให้เกิดความหวังและกำลังใจให้ขะมักเขม้นในการเล่าเรียนแล้วยังเป็นเหมือนเข็มทิศหรือมาตร ที่นักศึกษาจะใช้วัดความรู้ ความสามารถ และความถนัดของตัวให้ทราบได้เป็นอย่างดีว่าตนเองมีภูมิปัญญาและความสามารถเพียงไหน ควรที่จะศึกษาต่อไปในแนวทางใด ชั้นใด มหาวิทยาลัยจึงไม่ควรมองข้ามสิ่งดังกล่าว ไม่ว่าด้วยเหตุใด หากแต่ควรจัดทำให้เป็นปัจจัยวัดผลที่เป็นมาตรฐานเชื่อถือได้

ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ก็ไม่ควรทอดทิ้งวิชาการ ตรงข้าม ควรจะต้องทำตัวให้สว่างไสว และก้าวหน้าทางวิชาการเสมอ เพื่อให้เป็นรากฐานของการปฏิบัติงาน จักได้ภูมิใจในตัวเองได้เต็มที่

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าทั้งในชีวิตและในกิจการงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
วันศุกร์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๑

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยในรอบปีที่ผ่านมาได้ดำเนินก้าวหน้ามาได้ด้วยดีทุก ๆ ด้าน.

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์ทุกท่าน และกับบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ ทุกคน.

ความรู้ความสามารถทางวิชาการ กับความรู้ความเข้าใจอันกระฉ่างชัดในบ้านเมืองของเรานั้น เมื่อนำมาใช้ด้วยกันให้ประสมประสานสอดคล้องแล้ว จะบันดาลให้งานของชาติทุกอย่างบรรลุผลเลิศ การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ความเจริญของบ้านเมืองโดยใช้หลักการนี้ จึงนับเป็นการธำรงรักษาชาติอย่างแท้จริง ชาตินั้นเปรียบได้กับชีวิตคน กล่าวตามหลักความจริง คนเราประกอบด้วยร่างกายส่วนหนึ่ง จิตใจส่วนหนึ่ง ทั้งสองส่วนคุ่มกันอยู่บริบูรณ์ ชีวิตก็คงอยู่ ส่วนใดส่วนหนึ่งทำลายไป ชีวิตก็แตกดับ เพราะอีกส่วนหนึ่งจะต้องแตกทำลายไปด้วย ชาติของเรานั้นมีผืนแผ่นดินและประชากรอันรวมกันอยู่เป็นส่วนร่างกาย มีศิลปวิทยา มีธรรมเนียมประเพณี มีความเชื่อถือและความคิดจิตใจที่จะสามัคคีกันอยู่เป็นปึกแผ่น ซึ่งรวมเรียกว่า “ความเป็นไทย” เป็นส่วนจิตใจ ชาติไทยเราดำรงมั่นคงอยู่ก็เพราะยังมีทั้งบ้านเมืองและความเป็นไทยพร้อมบริบูรณ์ แต่ถ้าความเป็นไทยของเรา มีอันเป็นต้องเสื่อมสลายไปด้วยประการใดแล้ว ชาติก็ต้องสิ้นสูญ เพราะถึงหากบ้านเมืองและผู้คนจะยังอยู่ ก็ไม่มีสิ่งใดประสานยึดเหนี่ยวให้รวมกันอยู่ได้ จะต้องแตกแยกจากกันไปในที่สุด เหมือนส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ต้องแตกจากกันเมื่อสิ้นชีวิต บัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้แต่ละคนต่างมีศิลปวิทยาการกับทั้งความสำนึกในชาติ ชุบย้อมกายใจไว้เป็นอย่างดีแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะตั้งใจพยายามนำไปใช้ประกอบการงานของตน ๆ ด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจโดยเต็มกำลัง เพื่อให้ชาติบ้านเมืองของเรามีความเป็นอิสระมั่นคงและเป็นผลผาสุก สวัสดิ์ยั่งยืนอยู่ตลอดไป.

ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายมีกำลังสมบูรณ์ทั้งในร่างกาย ในจิตใจและในสติปัญญา สามารถประกอบกิจการงานทั้งปวงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งให้ประสบความสุขความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต จงครบถ้วนทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๐-๒๕๒๑
ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา
วันจันทร์ ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๑

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยวิทยาเขตนี้ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุกอย่าง.

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา ซึ่งหมายความว่า จะได้รับโอกาสอันดีที่จะได้ปฏิบัติงานอันมีเกียรติเพื่อประเทศชาติต่อไป.

หน้าที่ของผู้จัดและผู้ให้การศึกษานั้น กล่าวอย่างสั้นที่สุด ก็คือการ “ให้คนได้เรียนดี” เพื่อที่จะสามารถทำการงานสร้างตัวและดำรงตัวให้เป็นหลักเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้. การให้เรียนดีนั้นจะทำอย่างไร. ข้อแรก จะต้องสอนให้มีวิชาการที่ดี ที่ถูกต้องแน่นแฟ้น ให้มีความสามารถและมีหลักการในการปฏิบัติ. ข้อสอง ต้องฝึกหัดอบรมในจิตใจและความประพฤติปฏิบัติ ให้รู้เหตุรู้ผลและความผิตชอบชั่วดี เพื่อมิให้นำความรู้ไปใช้ในทางเบียดเบียนกันและกัน. ข้อที่สาม ต้องให้มีกำลังและสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายทางใจ. ผู้ที่ได้รับการศึกษาครบถ้วนเหมาะสมกันทุกด้านดังนี้ เชื่อได้ว่าจะเป็นผู้เข้มแข็งสามารถเต็มทีในการปฏิบัติ ทั้งทางกายและทางความคิดจิตใจ. จะกระทำหน้าที่การงานใดก็จะมุ่งหวังผลหวังประโยชน์ที่แท้จริงของหน้าที่การงานนั้นเป็นใหญ่ ไม่หลงทาง ทั้งจะสามารถปฏิบัติบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้บรรลุผลอันสมบูรณ์ได้ด้วย. ขอบัณฑิตทางการศึกษาจงตั้งใจพยายามทำให้อุชนของเราได้เรียนดีตามนัยที่กล่าวให้สำเร็จ. บ้านเมืองไทยจะได้เจริญมั่นคง เราทั้งหลายจักได้มีความก้าวหน้าผาสุกยิ่งกว่าทุกวันนี้.

ขออวยพรให้บัณฑิตทางการศึกษาจงได้เป็นกำลังให้การศึกษากลับบุตรกุลธิดาได้อย่างแท้จริง และให้ความเจริญสวัสดิ์ มีความสำเร็จความรุ่งเรืองในชีวิตและหน้าที่การงานจงทั่วกันทุกคน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร
แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าเป็นอันมากทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

พูดถึงเรื่องการศึกษา มักชอบกล่าวกันว่ากิจกรรมเพื่อชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย
เป็นเหตุชวนให้คิดว่าการเรียนตามตำรากับการปฏิบัตินั้น อย่างไรจะสำคัญควรมาก่อนกัน ถ้านึกถึงมูลเหตุ
เริ่มแรกที่เดี๋ยว การปฏิบัติน่าจะมาก่อนตำรา คือปฏิบัติได้ผลอย่างไรก่อนแล้วจึงสรุปลงเป็นตำรา แต่ถ้าถือปัจจุบัน
ที่ตำรามีอยู่พร้อมบริบูรณ์แล้วอย่างนี้ ตำราก็น่าจะมาก่อนการปฏิบัติ เพราะการเรียนตามตำรานั้นทวนเวลามาก
ทำให้ทราบตั้งแต่ยังไม่ได้ลงมือทำอะไรเป็นอะไร จะทำได้อย่างไร อย่างนักศึกษาที่เป็นแพทย์ ถ้ายังเรียนไม่จบ
ก็ยังทำการรักษาได้ไม่ถนัดมือ ความศรัทธาเชื่อถือก็ยังไม่เกิด แต่อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ตามตำราอย่างเดียวโดย
ไม่ฝึกหัดปฏิบัติด้วย ก็ไม่เป็นการเพียงพอ เพราะการปฏิบัตินั้นเป็นตัวการที่ทำให้สามารถทำงานได้จริง ๆ ทั้งเป็น
เครื่องพิสูจน์ความถูกต้องของตำราด้วย ดังปรากฏอยู่เสมอ ๆ ว่า ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากตำรากับที่ได้จาก
การปฏิบัตินั้น อาจไม่ตรงกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและเหตุประกอบอีกหลายอย่าง ต่อเมื่อใดเราได้เรียน
รู้และลงมือปฏิบัติครบทั้งสองอย่างแล้ว ความรู้อันแจ่มชัด ที่จะถือเป็นครูหรือเป็นแบบอย่างได้ จึงจะเกิดขึ้น
เรื่องนี้ บัณฑิตทั้งหลายคงจะทราบแล้ว เพราะต่างได้ผ่านการศึกษารวมมาพร้อม ทั้งในด้านตำราและการปฏิบัติ
ดังนั้น ในการที่จะออกไปทำการงาน มีหน้าที่ต่าง ๆ ขอให้ถือว่าตำรากับการปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญทั้งคู่ เราต้อง
อาศัยตำราเป็นหลักปฏิบัติ และต้องอาศัยการปฏิบัติเป็นเครื่องสนับสนุนตำรา เพื่อให้การงานที่ทำสัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์
และบรรลุประโยชน์ตามที่มุ่งหมายครบทุกสิ่ง

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จมั่นคงและความก้าวหน้ารุ่งเรือง อันเป็นที่ปรารถนาปรารถนา ทั้งให้
มีความสุขความสวัสดิ์ตลอดทุกเมื่อจงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรอีกวาระหนึ่ง ในโอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

บัณฑิตทั้งหลายคงจะมีความหวังตั้งใจกันอยู่มาก ที่จะใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการของตัว ทำการงานสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในบ้านเมือง การทำงานให้บรรลุผลสำเร็จและความเจริญที่แท้จริงนั้น จำเป็นต้องมีหลักการ เบื้องต้นจะต้องอ่านงานให้ออก ว่ามีลักษณะและขอบเขตอย่างไร เพียงใด มีจุดมุ่งหมายที่แท้เพื่อประโยชน์อะไร เมื่อทราบชัดแน่นอนแล้ว จึงวางโครงสร้างของงานและแผนการปฏิบัติงานนั้น ว่ามีส่วนใดเป็นหลัก ส่วนใดเป็นส่วนประกอบ และมีแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติเป็นลำดับอย่างไร เมื่อวางโครงสร้างและแผนงานแล้ว จำเป็นต้องหยุดเพ่งพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะลงมือกระทำ การหยุดเพ่งพิจารณาก่อนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะจะช่วยให้มองเป็นโครงสร้างของงานได้กระจ่างชัด สามารถคิดวินิจฉัยได้ถูกต้องแน่นอนว่าจะใช้ความรู้หลักวิชาในการปฏิบัติได้อย่างไร มีแนวทางและลำดับขั้นปฏิบัติที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพเต็มที่ทางใดอย่างไร การหยุดเพ่งพิจารณานี้ยังจะช่วยให้สามารถทำงานที่เดียวได้ตลอดโดยรวดเร็วอีกด้วย เป็นการทუნเวลายิ่งกว่าที่จะรีบลงมือทำโดยไม่พิจารณาก่อน ขอบัณฑิตแต่ละคน ผู้หวังความสำเร็จและความเจริญ จงใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการของตัวเป็นพื้นฐานรองรับการงานที่จะทำ ใช้กายและใจที่เข้มแข็งมั่นคงและบริสุทธิ์เป็นกำลังปฏิบัติดำเนินงาน ด้วยหลักการดังที่กล่าวแล้ว เชื่อว่าจะสามารถทำประโยชน์สร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองให้เกิดขึ้นแก่ตน แก่ประเทศ ตลอดจนแก่มนุษยชาติได้สมใจหวังเป็นแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้มีความสุขสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันศุกร์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่ทราบรายงานว่า การดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จใน ครั้งนี้

บัณฑิตทั้งหลายคงจะมีความหวังตั้งใจอยู่เต็มเปี่ยม ที่จะออกไปทำงานด้วยความรู้ ความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และด้วยความพากเพียรเข้มแข็ง เพื่อให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ชาติบ้านเมือง แต่บางคนก็อาจกำลังคิดอยู่ด้วยว่า ถ้าเราทำดีแล้วคนอื่นเขาไม่ทำด้วยจะมีเสียแรงเปล่าหรือ ความรู้ ความตั้งใจ ความอุตสาหะพากเพียรของเราทั้งหมดจะมีประโยชน์อันใด ข้าพเจ้าขอให้ทุกคนทำความเข้าใจเสียใหม่ให้ชัดแจ้ง ตั้งแต่ต้นนี้ว่า การทำความดีนั้น สำคัญที่สุดอยู่ที่ตัวเอง ผู้อื่นไม่สำคัญ และไม่มี ความจำเป็นอันใดที่จะต้องเป็นห่วง หรือต้องรอคอยเขาด้วย เมื่อได้ลงมือลงแรงกระทำแล้ว ถึงแม้จะมีใครร่วมมือด้วยหรือไม่ก็ตาม ผลดีที่ทำ จะต้องเกิดขึ้นแน่นอน และยิ่งทำมากเข้านานเข้า ยิ่งยืນเข้า ผลดีก็ยิ่งเพิ่มพูนมากขึ้น และแผ่ขยายกว้างออกไป ทุกที คนที่ไม่เคยทำดีเพราะเขาไม่เคยเห็นผล ก็จะได้เห็น และหันเข้ามาตามอย่าง หลักประกันสำคัญในการ ทำดีจึงอยู่ที่ว่า แต่ละคนต้องทำใจให้มั่นคง ไม่หวั่นไหวกับสิ่งแวดล้อมที่เห็นอยู่ทราบอยู่มากเกินไป จนเกิดความท้อถอย เมื่อใจมั่นคงแล้ว ก็ขอให้ตั้งอกตั้งใจสร้างนิมิตและค่านิยมใหม่ขึ้นสำหรับตัว ตามที่พิจารณาเห็นดี ด้วยเหตุผลอันถูกต้องเที่ยงตรงแล้ว แล้วมุ่งหน้าปฏิบัติดำเนินไปให้เต็มกำลังจนบรรลุผลสำเร็จ ในที่สุด ความดี ความเจริญที่ปรารถนาก็จะเกิดทวีขึ้น และจะเอาชนะความเสื่อมทรามต่าง ๆ ได้ไม่นานเกินรอ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอทุกท่านที่มาร่วมประชุมในที่นี้ มีความสวัสดิ์ดีจงทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมีความพอใจ ที่ได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยได้พยายามอย่างเต็มที่ ในอันที่จะดำเนินกิจการให้ก้าวหน้าและเป็นผลดีให้ครบถ้วนทุก ๆ ด้านเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดโอกาสให้นักศึกษาเล่าเรียนวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและอิสระมาก จึงเป็นหน้าที่ของนักศึกษาที่จะต้องระมัดระวังควบคุมตัวเองเป็นพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้โดยสมบูรณ์ การศึกษาในมหาวิทยาลัย กล่าวตามหลัก ควรจะได้แก่การสร้างเสริมความสามารถและความเจริญงอกงามของบุคคล ในทางวิชาการส่วนหนึ่ง ในทางความคิดอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะทำให้บุคคลมีพลังกำลัง สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานใหญ่ ๆ ของส่วนรวมให้สำเร็จได้ วิชากับความคิดนี้ถ้าพิจารณาดู จะเห็นว่า ความคิดเป็นตัวนำวิชา คือความคิดจะต้องเกิดขึ้นก่อน จึงจะนำเอาวิชามาใช้ได้ แต่การคิดนั้นอาจคิดได้หลายอย่าง จะคิดให้วิวัฒนะ คือคิดแล้วทำให้เจริญงอกงามก็ได้ จะคิดให้ทายนะ คือคิดแล้วทำให้พินาศฉิบหายก็ได้ การคิดให้เจริญจึงต้องมีหลักอาศัย หมายความว่าเมื่อคิดเรื่องใดสิ่งใด ต้องตั้งใจให้มั่นคง ในความเป็นกลางไม่ปล่อยให้ออคติอย่างหนึ่งอย่างใดครอบงำ ให้มีแต่ความจริงใจอันเที่ยงตรงตามเหตุตามผล ที่ถูกแท้และเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยให้ยังทราบถึงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ที่แท้จริงของภารกิจที่จะทำ พร้อมทั้งวิธีทางที่จะทำการนั้นโดยถูกต้องแน่นอน และเมื่อความคิดเช่นนี้เกิดขึ้นแล้ว ก็จะสามารถนำเอาวิชาการมาใช้สร้างสรรค์ประโยชน์ ความสำเร็จ และความเจริญให้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม บัณฑิตจึงควรจะได้ศึกษาพิจารณาเรื่องความคิดให้แจ่มแจ้งเสียแต่วาระนี้ เพื่อประโยชน์อันยั่งยืนของตนและของประเทศชาติในกาลเบื้องหน้าต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงานและการครองชีวิต ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขความสวัสดิ์จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เมื่อวันวานเป็นความว่า วิชาการกับความคิดเป็นปัจจัยคู่กัน สำหรับใช้ทำงานใหญ่ ๆ ของส่วนรวมให้บังเกิดผล และว่าความคิดเป็นตัวการสำคัญ จะต้องเกิดขึ้นก่อน จึงจะนำวิชาการมาใช้ได้ แต่การคิดนั้น จะคิดให้เจริญหรือให้วิบัติก็ได้ จึงต้องคิดให้ดี ให้มีหลักอาศัย คือเมื่อจะคิดสิ่งใดเรื่องใดต้องตั้งใจให้เที่ยงตรง ปราศจากอคติ ทั้งให้มันคงอยู่ในเหตุในผลที่ถูกต้องเป็นธรรม เพื่อให้เกิดเป็นปัญญา คือความรู้อันกระจ่างชัด ที่ทำให้มองเห็นความจริง และหยั่งทราบถึงจุดมุ่งหมายที่แท้ของสิ่งนั้น ๆ เมื่อปัญญาเกิดขึ้นก็เห็นทางปฏิบัติ และสามารถนำวิชาการมาสร้างสรรค์ความสำเร็จและความเจริญได้ตามประสงค์

การใช้ความคิดอ่านที่เป็นปัญญาดังกล่าวนั้น จำเป็นต้องฝึกหัดปฏิบัติอยู่เสมอเป็นประจำในทุกกรณี จึงจะมั่นคงแข็งแรง มิฉะนั้นปัญญาจะไม่เกิดขึ้นให้ท่านจะยึดถือเอาเป็นประโยชน์ได้ทันการ ดังนั้น ไม่ว่าจะมีความรู้สิ่งใดให้คิดให้ทำ ไม่ว่าจะประสบพบเรื่องใดปัญหาใด ขอให้คิดพิจารณาจนรู้ชัดอยู่เสมอจงทุกคราวไป การฝึกปัญญานี้ ถ้าพากเพียรฝึกกันจริง ๆ เป็นประจำแล้ว ไม่ช้าไม่นานก็จะปฏิบัติได้เป็นปรกติหรือเป็นนิสัย ต่อไปก็จะสามารถจำแนกแยกแยะความจริงความเท็จ และสิ่งที่เป็นคุณเป็นโทษได้ถูกต้องคล่องแคล่วโดยอัตโนมัติ แล้วท่านก็จะมีศรัทธาความนิยมยึดมั่นในความดีขึ้นในตัวเอง จะมีความรู้สึกผิดชอบ มีความข่มใจและความอดทนอดทนในการกระทำอันทุจริต เบียดเบียน เห็นแก่ตัวทั้งหมดได้ เป็นประกันให้สามารถช่วยตัวเอง ให้ทำการงานสำเร็จก้าวหน้าได้โดยสวัสดิ์และมั่นคง บัณฑิตทั้งหลายจึงควรอย่างยิ่งที่จะฝึกฝนปัญญาของตน ๆ ให้บังเกิดผลเป็นประโยชน์ขึ้นจริง ๆ ให้เป็นที่ประจักษ์

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุขและความสำเร็จ ทั้งในชีวิตและหน้าที่การงาน และให้มีความเจริญก้าวหน้าตามที่มุ่งประสงค์จงทุกประการ.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่สวนอัมพร
วันเสาร์ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกครั้งหนึ่งเป็นวาระที่สาม ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ทั่วกันทุกคน

เมื่อวันก่อนข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความสำคัญว่าวิชาการศึกษาการกับความคิดเป็นปัจจัยสำคัญคู่กัน สำหรับใช้ในการทำงานใหญ่ ๆ ของส่วนรวม ความคิดที่จะช่วยให้นำเอาวิชาการมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้แท้จริงนั้น จะต้องเป็นความคิดที่กระจ่างแจ่มใส และมั่นคงอยู่ในความถูกต้องเที่ยงตรงตามเหตุผลและคุณธรรม อันจัดเป็น ปัญหา นอกจากนั้นยังได้กล่าวด้วยว่า การฝึกปัญญานั้นจำเป็นต้องพากเพียรปฏิบัติจริง ๆ ให้เกิดเป็นนิสัย ปัญหา จึงจะถาวรมั่นคง เมื่อทำให้ปัญญาเกิดขึ้นได้เป็นปรกติแล้ว ก็จะสามารถจำแนกความจริงความเท็จ ความดีความชั่ว ได้โดยถูกต้อง และจะเกิดความนิยมยึดมั่นในความดี มีความรู้สึกผิดชอบ มีความออมอดงดเว้นในการกระทำ อันเป็นทุจริตได้โดยอัตโนมัติ ความดีความเจริญก็จะเพิ่มพูนขึ้นมาเอง

วันนี้ข้าพเจ้าใคร่จะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านว่า ผู้ที่มีปัญญาสามารถจะทำการงานสำคัญ ๆ ให้เป็นหลักเป็น กำลังของบ้านเมืองต่อไปได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่หนักแน่นในสัจจะ คือต้องมีจริงพร้อมทั้งในคำพูด ในการกระทำ ในบุคคลอื่น และในตนเอง สิ่งใดที่ตั้งใจจริงจะทำหรือจะงดเว้น ต้องปฏิบัติให้ได้โดยเคร่งครัดครบถ้วน นอกจากนั้น ยังจะต้องรู้ตระหนักแน่ในการสละ อันได้แก่การสละสำคัญสองประการ คือสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ที่ยิ่งใหญ่กว่า และเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวประการหนึ่ง กับสละละความคิดจิตใจอันต่ำทรามต่าง ๆ อีกประการหนึ่ง จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของคนทั้งปวง และเมื่อทำการงานใด จึงจะสามารถดำรงตำแหน่งหน้าที่โดยมีความเจริญ มั่นคงได้ตลอดไป บัณฑิตทั้งปวง ถือว่าเป็นผู้มีโอกาสที่จะทำงานสำคัญของแผ่นดินต่อไป ขอให้ศึกษาพิจารณา คุณธรรมดังที่ได้กล่าวให้ทราบชัด เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนปฏิบัติงาน ให้บังเกิดประโยชน์แท้จริงแก่ตน แก่ส่วนรวมต่อไป

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุขและความสำเร็จในการครองชีวิตและในกิจการงาน ทั้งมีความก้าวหน้า รุ่งเรืองทุกประการตามที่มุ่งปรารถนาไว้จงทั่วกัน.

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๐
วันจันทร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ณ โอกาสนี้ และได้ทราบว่ากิจการของสถาบันดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี มีการตั้งคณะเทคโนโลยีการเกษตรเพิ่มขึ้นอีกคณะหนึ่ง

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

อาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบัน การสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าทุกด้านทุกระดับต้องใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญ เพื่อความรวดเร็วและถูกต้องมั่นคง บัณฑิตที่เรียนสำเร็จออกไป จึงนับว่าจะได้เป็นกำลังและเป็นหลักในงานพัฒนาประเทศและชุมชนในทุก ๆ วงการ การใช้เทคโนโลยีนั้นย่อมกระทำได้หลายแห่งหลายมุมแห่งหนึ่งที่ควรพึงเล็งเป็นพิเศษ ก็คือใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านประหยัด เพราะการประหยัดเป็นสิ่งพึงประสงค์อย่างยิ่งในที่ทุกแห่งและในกาลทุกเมื่อ เท่าที่ปรากฏแล้ว เทคโนโลยีช่วยให้ประหยัดได้อย่างดีเลิศในการสร้างเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ แต่ก่อนเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ทำได้ยากยิ่งและมีราคาสูงมาก คนส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากเครื่องมืองดงกล่าว แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีช่วยให้สร้างและผลิตได้โดยง่ายและสะดวกด้วยราคาต่ำ อย่างเครื่องรับวิทยุทรานซิสเตอร์ เวลานี้ใช้กันได้อย่างแพร่หลาย ทำให้คนทั่วไปได้รับประโยชน์ในด้านข่าวสารและการบันเทิงโดยทั่วถึง ในด้านอื่น ๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม แม้จะเป็นเพียงงานระดับชาวบ้าน เทคโนโลยีก็อาจช่วยได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่นการทำยางพารา ถ้าทำตามแบบพื้นบ้าน ซึ่งทำกันตามมีตามเกิดขาดความระมัดระวังในความสะอาดเรียบร้อยก็มักได้ยางแผ่นที่มีคุณภาพต่ำ ทำให้ขายไม่ได้เต็มราคา แต่ถ้านำเทคโนโลยีอย่างง่าย ๆ มาใช้ ให้มีการใช้กรรมวิธีที่ถูกต้องและแน่นอนสม่ำเสมอ ก็จะได้ยางแผ่นที่มีคุณภาพได้มาตรฐานขายได้เต็มราคา การที่ใช้ความระมัดระวัง และกรรมวิธีที่ละเอียดแน่นอนเพียงเล็กน้อย โดยมีได้ทำให้ต้องสิ้นเปลืองเกินกว่าปรกติ แล้วได้ผลประโยชน์เพิ่มสูงขึ้นเช่นนี้ นับว่าเป็นการประหยัดด้วยอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ชาวสวนยางมาก ในการที่ท่านทั้งหลายจะออกไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ทางด้านเทคนิคต่อไป ขอให้คำนึงถึงผลได้ที่เกิดขึ้นจากการประหยัดนี้ให้มาก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญ ทั้งในหน้าที่การงานและการครองชีพ และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดิ์คงทุกเมื่อทั่วกัน.